

T.C. Resmî Gazete

Haklarımıza Keyfi Uygulamalar

9. Yargı Paketi

Hayvan Koruma Kanunu

Kamuda Tasarruf

DilanU.

/EkmekveGül

posta@ekmekvegul.net

@ekmekvegul

Instagram

Twitter

Facebook

YouTube

LinkedIn

WhatsApp

İÇİNDEKİLER

Fatmalardan bir Fatma.....5	Adile DOĞAN
Zenginlere vergi affı, bize zindan hayatı.....6	
Biz ne zaman yaşayacağız hayatımızı?.....6	
Suyu temiz içmek bile birliğimizle mümkün oldu...6	
Yanıtı birlikte arıyoruz.....7	
Bizi hatırladınız mı?.....7	Funda BAKIŞ Pınar UNKUR
İşçinin hakkına tedbir, emeğinden tasarruf.....8	Berivan BALKAY
İşe gitmek için kaç vesait değiştireceğiz?.....8	
Aylar geçiyor, poşet boşalıyor.....9	Ezgi CANSEL
Şimşekler çakıyor, kadınların kaygısı artıyor.....9	Berivan ÖZKARA
15 yaşında 12 saat çalışma, beş kuruş para.....10	İlknur HAYLAZ
'Malzeme benden kıymetli değil!'.....10	
Özelleştirmenin kararttığı ilçe.....11	Nevruz MERSİN
Yaşamak zorken ölmek neden kolay?.....11	Selin KURŞUN
Mecliste patrona ilaç kadına zehir.....12	
Göbekten bağılı kadınlar.....14	Suna DERVİŞ
Kreşimiz özelleştirilmesin!.....14	Selin AKGÖL
Atanamayanları umutsuzluğa boğan paket.....15	
'Hakkımız olanı istemeden alamayız'.....15	
Ulaşılabilir psikolojik destek herkesin hakkı.....15	Psikolog Görkem YILMAZ
Patron kıdemli işçi istemiyor.....16	H.DEMİR
Hatay'da sorunlar katlanarak büyüyor.....17	Hediye YİĞİT
Mesele rant değil, hayat olmalı.....17	
Mülteci mahallerinde akşam sessizliği.....18	Merve KARATAŞ
'Dertlerimizle baş başa'.....19	Filiz GÜR
KİTAP.....20	
Güneş hiç bu kadar cep yakmamıştı.....20	Gamze PEKAL
Tercihlerden sonra bizi ne bekliyor?.....21	Şevval MENGÜ
Hayaller başka, hayatlar bambaşka.....21	Cemre KAVUKER
MEKTUBUMUZ VAR.....22	
MEKTUBUMUZ VAR.....23	
Domates, biber, patlıcan.....24	Emine ARGÜÇ

Birliğimizle geçit vermeyeceğiz

Hayatlarımız dört bir yandan kuşatılmış durumda. Yasalar da bizi bu kuşatmadan ne kurtarıyor ne koruyor. Hatta öyle ki yasa yapma görevi olan Meclisin bir yıllık çalışmasına baktığımızda haklarımızın tırpanlandığını, cebimize daha çok göz dikildiğini; yaşamlarımız daha da güvencesizleştirilirken patronların kasalarının daha güvenli hale getirildiğini görüyoruz.

Hayvanların yaşama hakkı oylama konusu yapılıyor, tüm karşı çıkışlara

rağmen bu durum bir kurtuluş aracı olarak kullanılmaya çalışılıyor. Bir gece Resmi Gazete'de ansızın yayımlanan bir kararname ile doğal alanlara maden ocakları için hızla el konuluyor, ülke parsel parsel sermayeye peşkeş çekiliyor. Tasarruf denerek emekçilerin servis, kreş hakları gasbediliyor. Zaten aydınlatması yeterli olmayan karanlık sokaklarımız daha da karartılmak isteniyor. Sermayeye vergi afları ve teşvikler bol keseden dağıtılıyor. Bu sırada işçi ve emekçilerin aldığı ücretler daha cüzdana girmeden eriyip gidiyor.

Ücretlere zam bir zorunluluk haline gelmişken iktidar bu ihtiyacı daha fazla sömürüyle, daha fazla hakka gasbederek perçinliyor. İşçi ve emekçi kadınların "Yaşamak istiyoruz" haykırışlarına ise kulaklarını tıkamaya devam ediyor.

Ama iş yerleri her geçen gün kaynıyor. Bırakalım zammı, işçilerin klimasından kesiliyor. Dergimizde tasarruf söylemlerine, kapatılan kreşlere, özelleştirmelere, hayatın dört bir yandan kuşatılmasına, patronların üç kuruş daha fazla kâr etmek için işçileri

klimasız çalıştırma ısrarına karşı yan yana gelme deneyimlerine yer veriyoruz. Çalışma koşullarının iyileştirilmesi için yan yana gelen sağlık emekçilerinden temiz su içebilmek için yan yana gelen işçilere... Yavaş yavaş iktidarın kulaklarını tıkayamayacağı düzeye yaklaşıyor işçi ve emekçi kadınların feryatları.

Haklarımızı ve hayatlarımızı yok sayan, kadınların, işçilerin, emekçilerin refahını değil patronların kasalarını gözeten yasaların getirilmeye çalışılmasını kabul etmiyoruz. En gur sesimizle insanca yaşam feryadımızı yükseltiyoruz!

Kapak: Dilan Mine Uğurlu/Ekmek ve Gül

Sunu Görsele: Canva Pro yapay zeka

ekmek ve gül
posta@ekmekvegul.net

evrensel

Günlük EVRENSEL Gazetesi'nin ücretsiz özel ekidir.

Türü: Yaygın süreli

Bülten Basın Yayın Reklamcılık Tic. Ltd. Şti.

Adına Sahibi: Kürşat Yılmaz

Genel Yayın Yönetmeni: Hakkı Özdal

Sorumlu Yazışlıeri Müdürü: Sadık Murat Uysal

Yönetim Yeri: Adres:

Gülbahar Mahallesi, Oya Sokak, Tümer Plaza No: 7, Kat: 4 Daire: 9 34394 Şişli/İSTANBUL

Tel: (0212) 909 48 01

Faks: (0212) 654 15 04

Dağıtım: Turkuvaç Dağıtım AŞ **İstanbul Baskı:** Kuzey Veb Ofset San. Tic. Ltd. Şti Tayakadın Mah. Yassıören Cad. No:75/1 Arnavutköy/İstanbul Tel: 0212 682 61 62 **Adana Baskı:** Arslan Güneydoğu Gazetecilik, Matbaacılık ve Kağıtçılık A.Ş. Yeni Doğan Mh. 2108 Sk. No: 18/A Yüreğir/ADANA **Ankara Baskı:** Arslan Güneydoğu Gazetecilik, Matbaacılık ve Kağıtçılık A.Ş. Saray Osmangazi Mh. Sütçü İmam Sk. 2108 Sk. No: 33 Pursaklar/ANKARA **İzmir Baskı:** Arslan Güneydoğu Gazetecilik, Matbaacılık ve Kağıtçılık A.Ş. Metal İşleri San. Sit. 2. Cadde No.93 Kısıkköy, Menderes/İzmir

Fotoğraflar: Ekmek ve Gül

İşte iktidarın vergi adaleti

Funda Eylem SANCARBARLAZ

Türkiye’de emekçilerin durumu, son yıllarda sıkışan ekonomi, artan enflasyon ve hayat pahalılığı ile birlikte daha zor hale geldi. Enflasyon artışının devam etmesiyle birlikte emekçilerin alım gücü düştü.

En temel ihtiyaçlarımızın bile fiyatları dudak uçuklatmaya devam ederken hükümet bu sene asgari ücrette ara zam yapmayacağını açıkladı. Bu açıklamayla birlikte barınma ve beslenme gibi en hayati ihtiyaçlarını bile karşılamakta güçlük çeken işçi ve emekçi kadınların kaygısı katlanarak arttı.

Böylesi ekonomik sıkışmışlığın içinde işçi ve emekçi kadınlar her gün uygulanan zamlarla boğuşurken vergi yükü altında ezilmeye de devam ediyorlar. Maaşlardan en temel ihtiyaç ürünlerine, faturalardan neredeyse aldığımız nefese kadar vergilendiren iktidar; patronları, zenginleri vergiden muaf tutuyor. Sermayenin yükünü yine

işçinin, emekçinin sırtına bindiriyor.

PATRONLAR VERGİ ÖDEMEMEKTE REKOR KIRDI!

Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek’in hazırladığı program çerçevesinde açıklanan vergi paketinde hükümetin az kazananlardan az, çok kazananlardan çok vergi alınacağına

dair algı yarattığını görüyoruz.

Ancak gerçek böyle değil. Bazı örneklerle birlikte bakalım:

*AKP’nin hazırladığı vergi paketinin ilk imzacısı olan AKP Milletvekili Nilgün Ök’ün eşinin üzerine kayıtlı şirket son beş yılda, ağabeyiyle birlikte kurduğu şirket ise son üç yılda hiç vergi ödemiş.

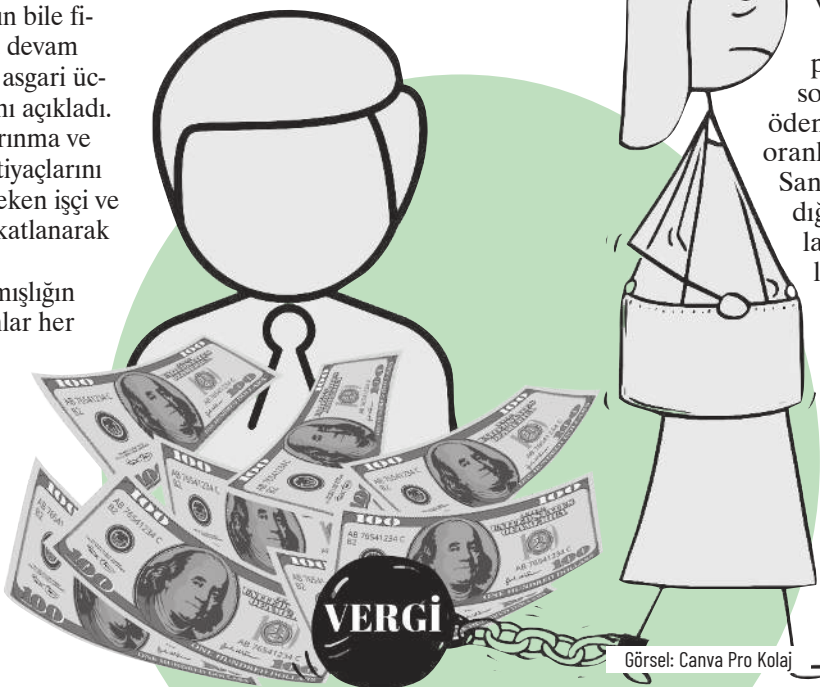
* Türkiye’de sanayi patronlarının temsilcileri son üç yılda ya hiç vergi ödemiş ya da servetlerine oranla çok az vergi ödemiş. Sanayide kârın ikiye katlandığı 2022 yılında sanayi odaları başkanlarına ait şirketlerin yüzde 54’ü; 2023’te yüzde 31’i hiç vergi vermedi. “Vergi ödememe rekortmeni” ise son üç yıldır İstanbul Sanayi Odası Başkanı Erdal Bahçıvan.

* Devletin 2024 yılında almaktan vazgeçtiği 2.2 trilyon liralık vergi gelirin 1.8 trilyon lirası, patronlara sağlanan vergi istisnaları ve muafiyetlerinden oluşuyor.

Sadece bu kısıtlı örneklerde bile görüyoruz ki AKP patronlardan alması gereken vergileri tahsil etmiyor. Hatta geçtiğimiz günlerde Hazine ve Maliye Bakanlığı yaptığı açıklamada “büyük mükellef” denilen dev şirketlerden 735’inin zarar ettiği gerekçesiyle vergi ödemediğini itiraf etti. Devlet bu düzenlemeyle birlikte sermayeden vergi almadığını açıkça ortaya dökmüş oldu. Vergi istisnaları ve teşvikler ile vergiden düşülen milyarlarca lira varken emekçi kadınların üç kuruşluk ücretinden kesilen yüzde 27’lik vergi korunuyor. KDV’si, ÖTV’si, ped gibi kadınların en temel ihtiyaçlarından alınan lüks tüketim vergisi de cabası.

EMEKCİDEN KES SERMAYEYİ BESLE

Burada “bizden kesilen vergiler nereye ve kime harcanıyor?” sorusu akıllarımızda canlanıyor. Yine bir örnek verelim. Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın 26 Temmuz’da yabancı sermayeli uluslararası şirketlere verileceğini açıkladığı 30 milyar dolar (992 milyar lira) tutarındaki teşvik paketine ilişkin detaylar geçtiğimiz günlerde belli oldu. 30 milyar dolarlık teşvik 2023 yılında faize ödenen tutar olan 28.4 milyar doları aşacak. Türkiye’de 2024 yılında

Görsel: Canva Pro Kolaj

Açıkladıkları paketlerde milyonlarca işçi ve emekçinin ciddi ücret kaybı yaşamasına neden olan vergi dilimi adaletsizliğini giderecek herhangi bir düzenleme var mı? Cevabını biliyoruz. HAYIR!

devlet bütçesinden faize ayrılması öngörülen tutar ise 1.2 trilyon lira. Uluslararası sermayeye yönelik teşvik paketi içinde birçok vergi avantajı da yer alıyor.

Hükümet yıllardır sermayenin üzerindeki yükü hafifletmek için kırk takla atarken bir taraftan vergi indirimleriyle diğer taraftan yatırım teşvikleri ve sigorta prim destekleri üzerinden patronları ihya etmeye devam ediyor. Kamunun finansmanı ise genel olarak işçi ve emekçilerin gelir ve harcamaları üzerinden alınan vergilerle sağlanıyor. Ancak sıra emekçilerin bütçeden alması gereken paya gelince işler birdenbire tersine dönüyor. Hükümet ücretli emekçilerin geliri üzerinden aldığı vergileri halka hizmet olarak vermek yerine, şirketlere aktarmayı tercih ediyor.

Bu ülkeyi yönetenler diyor ki “Verginin amacı halkın güvenliğini, eğitim, sağlık, barınma, ulaşım gibi ihtiyaçlarını karşılamaktır.”

Ama bir yandan bütün bu hizmetleri paralı hale getiriyorlar, bir yandan da tasarruf paketleriyle kamuya harcanacak bütçeyi kısıtıkça kısıyorlar. O zaman geriye tek bir gerçek kalıyor. Sermaye güçleri vergiyi esas olarak kendilerinin servetini ve zenginliğini büyütme için topluyor.

Peki soruyoruz, şimdi açıkladığımız paketlerde milyonlarca işçi ve emekçinin ciddi ücret kaybı yaşamasına neden olan vergi dilimi adaletsizliğini giderecek herhangi bir düzenleme var

mi? Cevabını biliyoruz. HAYIR!

HESAP SORACAĞIZ

İş yerlerindeki ucuz emek sömürüsüne dayalı düzen bir de vergi soygunu ile katmerleniyor. Türk-İş, açlık ve yoksulluk sınırı araştırmasının temmuz ayı sonuçları açık sınırının 19 bin 234 liraya yükseldiğini gösteriyor. Bu tabloda 17 bin lira olan asgari ücret ile bütün bir yaşamını idame ettirmeye çalışan biz emekçi kadınlar, enflasyon oranında ancak zam alabiliyoruz. Ki temmuz ayında beklediğimiz zammı bile alamadık. Üstelik asgari ücretten vergi muafiyeti de patronların yeni hedefi oldu!

Hedef tahtasına dönüştüğümüz bu günlerde kadınların insanca yaşanabilir bir ücret ve insanca bir yaşam için mücadele etmekten başka çaresi yok. Bunun örneklerini son günlerde işçi grev ve direnişlerinden görüyoruz.

Çiğli Belediyesi’nden patron tarafından Kod-4 ile 10 Haziran’da işten çıkarılan TOLEYİS sendikasında örgütlü 147 işçinin başlattıkları direnişten tutalım da yüzde 77’sine Arap sermayesi Ürdün tekeli Siniora Food’un sahip olduğu Polonez’de ağır çalışma şartlarına ve düşük ücretlere karşı sendikalaşan ve işten atılan 100 işçinin fabrikanın önünde günlerdir hakları için mücadele etmesine emekçi kadınların direniş ve

örgütlenme örneklerine şahit oluyoruz.

İşten atılan kadınların, “Bizi duymuyorlar, duydıklarında da görmüyorlar. Hava serin, geceleri de buradayız. Yağmur yağıyor. Zorlu oluyor bizim için. Bir tecrübemiz yok. Hepimiz birbirimize destek oluyoruz. 12 gündür Ankara’da olup, çocuğunu göremeye gidenler var. Tekrar yanımıza gelecekler. Böyle dönüşümlü bir şekilde direnişi devam ettirmeye çalışıyoruz” sözleri yan yana durup mücadele edenlerin ve örgütlenmenin örneğini gösteriyor bizlere.

Görüyoruz ki işçi ve emekçiler de geri durmuyor, hakları için mücadele etmeye devam ediyor. Baskıya, şiddete ve işsizlik tehdidine rağmen örgütlenmekten, yan yana gelmekten başka çare olmadığını biliyor.

Bir yandan sendikalaşma hakkı için mücadele eden kadınlar bir yandan da sendikaları harekete geçirmeye çalışmalı. Neden mi? Hatırlayalım.

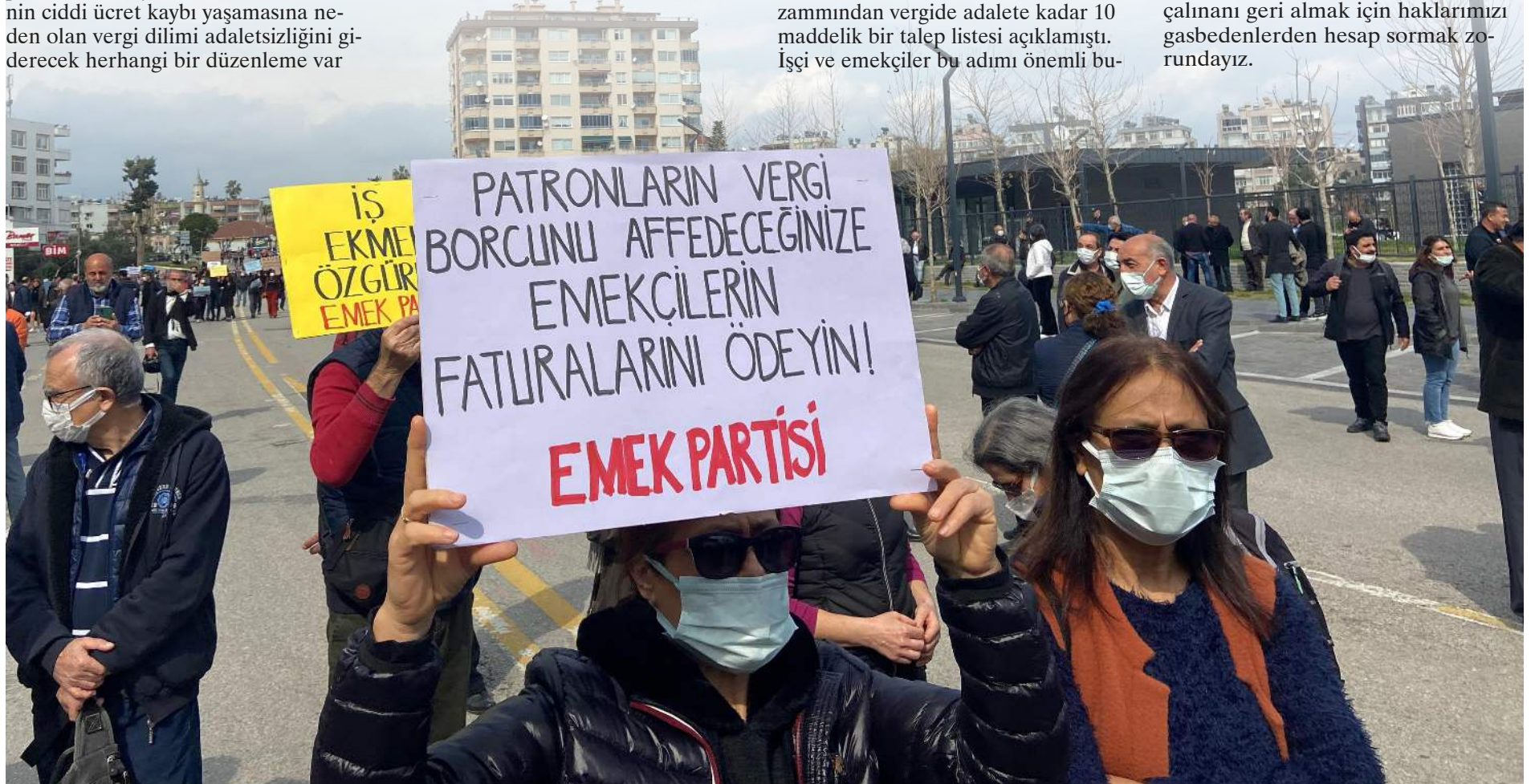
Ağustos ayına girilirken Türk-İş, Hak-İş ve DİSK 9 Temmuz’da ücret zammından vergide adalet kadar 10 maddelik bir talep listesi açıklamıştı. İşçi ve emekçiler bu adımı önemli bu-

Görsel: Canva Pro Kolaj

lurken bu açıklama “sözde kalmamış” demişti. İktidar tarafından bu taleplerin hiçbiri dikkate alınmazken sendikalardan ise ses çıkmadı. Dolayısıyla bir yandan örgütlenmenin aciliyeti bir yandan sendikal bürokrasiyle mücadele etmek işçi kadınların önceliği olmalı.

Bugün düne nazaran daha fazla yan yana gelmeye ve örgütlenmeye ihtiyacımız var. Akşam ne yemek yapacağını düşünen kadınlar, artan gıda fiyatlarından dolayı çocuğunun beslenmesini dolduramayan kadınlar, yarınını göremeyen, borç kısıpı içinde hayatı zapturapt altına alınan biz emekçi kadınlar olarak bizden çalınan geri almak için haklarımızı gasbedenlerden hesap sormak zorundayız.

Fatmalardan bir Fatma

Adile DOĞAN
Esenyalı-İstanbul

Fatma, çocuk sayılacak yaşta evlendirilmiş, kendi büyümeden çocuk büyütme sorumluluğu üstlenmiş, 30 yıla yakın süren evliliğinde türlü eziyetler çekmiş şimdi ise kendisi ve çocukları için yeni bir hayat kurma mücadelesi veren bir kadındır. Onu bizimle buluşturan; Fatma'nın yaşadıklarını ona sorgulatan gerçekler ve kendi hayatının iplerini eline alma serüveni oldu.

Kendisi şöyle özetliyor bugüne kadar olan yaşamını: "Koca bir ömür nasıl da boşa gitmiş. Yıllarca inancım için itaat ettiğim gerici bir dergah ile 'kocamdır sever de döver de' diye önünde el pençe durup, ömrümü önünde secde ettiğim bir erkek... Uğurlarına her türlü fedakarlığı yaptığım evlatlarım... Canıma tak eden dayaklar... Dayanamayıp 'Yeter artık!' dediğim zamanlarda, o mahsun gözlerle bana bakan evlatlarımın 'gitme anne' diye yalvaran bakışları... İşte böyle bir hayatım vardı benim. Çocuklar büyüdü, koca evi terk etti. İşte benim hayatımın dönüm noktası da bu oldu. Bu ana kadar ne zaman çalışmak istesem dergah ve inandığım o yolda tanıdığım insanlar bana hep 'Kadınlar çalışmaz, eğer başlarında bir erkek varsa' dediler. Çalışma izin vermediler. Ama ne zaman ki kocam evi terk edip, ben ve iki çocuğum öylece kaldık; gittim hoca efendiye bana bir yol gösterebilir miyim? dedim. Hoca efendiye göre artık çalışmaya mecburmuşum, başkalarının eline bakmamalıyım. Allaha sığınıp en hayırlı iş için gece istihareye yatmam gerekmiş. Kendisi de benim için bunu yapacaktı. 'Allah'ım nasıl büyük bir lütuftu! Bu ne büyük bir destek' diye düşünüp mutlu olmuştum. Yıllarca çektiğim eziyetin artık bir mükafatı olacaktı. Ben de kendi hayatımda bir şeyleri yoluna koyabilecektim artık. Birkaç gün sonra dergahta büyük bir huzur içinde hoca ile sohbet etmeye başladık. Benim için en hayırlısının çalışmak olduğunu ama yeri bana kendilerinin bulacağını söyledi. Çok zaman geçmeden elime bir atölyenin adresi verildi. Başvuru yaptım. Hemen o gün işbaşı yaptırıldılar."

İşçi olmak Fatma'nın hayatını yönlendiren ilişkileri anlayabilmesini, çelişkileri görebilmesini sağlamış. İşbaşı yaptığı o günün ardından, tüm hayatını sorgulamasına sebep olan bir ağı fark etmiş Fatma. Ağırlıklı

Fotoğraf: Pixabay

olarak kadınların çalıştığı atölyede ne sigorta ne servis varmış. Üstelik asgari ücret bile verilmeyormuş. Hayatında ilk kez çalışan Fatma tüm bunları çok sonradan fark etmiş.

'DERGAH, PATRON, OY VERDİĞİM PARTİ KARŞIMDA BÜTÜNLÜK İÇİNDE'

Ama fark ettikleri bununla sınırlı kalmamış. Bir de bakmış; sadece usta başına asgari ücret veriliyor. Bir de bakmış ustabaşı da Fatma'nın gittiği dergahın üyesi. Bunu sorguladığında ise dergah tarafından nankörlükle suçlanmış. Bakın "nankörsün!" suçlamalarının ağırlığı altında evine girdiğinde ne ile karşılaşmış:

"İşittiğim sözlerin hem ağırlığı hem çelişkisi ile evimin yolunu tuttum. Eve gidece kadar düşünüp durdum. Kırım 14 bin lira. Bana verdikleri maaş 12 bin lira! Evin diğer giderleri, çocukların eğitim masrafları, bir de boşanma süreci... Kapıya anahtarını takıp içeri girdiğimde cemaatten bir arkadaşım beni bekliyordu. 'Fatma sen çok yanlış yoldasın bacım. Ne demek sana buldukları işte paranın lafını etmek?' dedi. Aslında elçiliğe gelmiş. Hoca abla en münasibi Fatma'nın evlenmesi diyerek göndermiş bu kadını evime. İşte o an bir şey oldu bana. İçinde bulunduğum hayatın tamamını net bir şekilde sorguladım. Dergah, atölye patronları, hatta başımızdaki severek oy verdiğim parti. İşte hepsi birden karşımda bir bütünlük içinde duruyordu. Ayağa kalktım; önce dergahtan arkadaşımı nazikçe evden çıkardım. Sonra da interneti açıp

kendime gidecek bir il seçtim."

İŞTE ŞİMDİ BAŞLIYOR MÜCADELE

Fatma, yaşamının daha az maliyetli ve iş bulmanın daha kolay olabileceği bir il seçip çocuklarını da yanına alıp ayrıldı buradan.

"İşte şimdi başlıyor mücadele. Yıllarca körü körüne inandığım bu düzen meğer ne menem bir şeymiş. Girdiğim tüm işlerde sömürü had safhada ve haktan adaletten insanlıktan bahsedene kimse yok. Artık açtım gözümü, eskiden tek tek insanların vicdansız oluşu yüzünden yoksulların iki yakası bir araya gelmez diye düşünüyordum. Oysa karşımda kocaman bir sınıf var, onları

Kolaj: Canva Pro

koruyanlar ise benim oy verdiklerimmiş bunu anladım. Bunu düşününce aklıma gittiğim dergah geliyor. Bence onlar da bu düzenin bir parçası. Hala inançlı biriyim. Ama bu inancımı bir grup insanın peşine takılıp ziyan etmişim" diyor Fatma.

Fatma bir yandan boşanmaya uğraşırken diğer yandan geçinebilmek için çalıştığı fabrikanın şartlarının ağırlığı karşısında isyan ediyor. "Bu kadar insanlık dışı çalışma olmaz. Adımlar sayılıyor. Tuvalete gitme süresi 5 dakika. Zorunlu mesai ve klimasız, havasız ortam. İnsanca çalışacak bir hayat mümkün mü?" diye soruyor. Tek kelime ile cevap veriyor ona; "Mümkün!" "Peki nasıl?" diyor. "Sana ne oldu da tüm bunları fark ettin Fatma?" diye soruyorum. "Sorguladım" diyor. "O zaman yanındaki işçinin sorgulamasını sağlamalısın" diyorum. "Evet anladım" diyor.

Onun bu zorlu hayatında yaşadığı kırılma noktaları, sorguladığı çelişkiler sadece ona ait değil. "Ara zamanı geçtim abla, adımlarımızı hesaplıyorlar. Daha fazla nasıl üretim yaparız diye makineleri birbirine yaklaşıyorlar. Biz yokuz, bizim canımız yok gibi davranıyorlar" diyen başka bir genç metal işçisi kadın da "Sanırım 5 makineye birden baktıracaklar. Bu ne vahşet, bu ne kâr hırsı" diye veryansın ediyor. Sömürü koşullarının içinden soruyor kadın işçiler arasında "İnsanca yaşamak mümkün değil mi?" diye.

Üstelik her birinin yaşamı Fatma'nın deyimiyle; patronları, oy verdikleri parti, inandıkları cemaatler tarafından kuşatılmış. Kimisi henüz fark edmeden bu kuşatmanın içinde bir çıkış yolu arıyor kendine, kimi de Fatma gibi kırmaya çalışıyor, soruyor, harekete geçiyor.

Fatma ile devam edecek sohbetlerimiz. Ben Fatma'ya sendikalarından, işçilerin talepleri için sergiledikleri direnişlerden bahsedeceğim; o bana yaşadıklarını, fark ettiklerini anlatacak. Kadın işçilerin verdikleri mücadelenin, insanca yaşama inadının hepimizin kurtuluşu için taşıdığı önemde buluşacağız onunla. Bu sayfalarda daha nice emekçi kadının zorlu hikayelerinde buluşacak, hayatın gerçeklerini birlikte ortaya koyacak, birlikte değiştireceğiz.

Zenginlere vergi affı, bize zindan hayatı

IMES Sanayi Sitesi'nde E Blokta bulunan Rotech Motor'da çalışan bir kadın işçiyim. Daha önce Pendik'te sonrada Dudullu OSB-İMES Sanayi Sitesi içinde işletmenin yeni yeri açıldı. Mühendis ve teknik elemanlar hariç işçilerin tamamı yeni işe alındı. Fabrikada çok sayıda mülteci işçi de var. Rotech Motor firm ve soğutucu, dondurucu motorları üretiyor. Toplamda 120'den fazla işçi ve mühendis çalışıyor. En zor zamanlarda üretime hiç ara vermeden çalıştık durduk. Kadın, erkek işçiler olarak bir aradaydık. Şimdi bu sistemi değiştirdiler.

Rotech Motor, kâr hacmini sürekli arttıran bir firma. Ortadoğu ülkeleri başta olmak üzere AB ülkeleri de dahil birçok ülkeye firm ve dondurucu-soğutucu motorlar ihraç ediliyor.

Dökümhane, torna, montaj bölümlerindeki arkadaşlarımız tozun, dumanın, kimyasal gazların içinde işçi sağlığı ve iş güvenliği kuralları hiçe sayılarak çalıştırıldılar. Bizi deneme süreleri uygulamaları ile bir süre güvencesiz çalıştırdılar. Sık sık "Performansın iyi değil. Biz sizden yeterince yararlanamadık. İş akdiniz fes edildi" gibi söylemler oldu.

Mühendisler, teknik elemanlar, müdürler ve bazı ustabaşılar hariç asgari ücret üzerinde ücret alan işçi iki elin parmağını geçmez. Firmamız motor teknolojileri fuarlarında böbürlenerek caka satmasını biliyor ama işçinin ücretini arttırmayı bilmiyor. Pandemide bile dip dişe, uyduruk maske ve eldivenlerle çalıştırılarak hayatımız hiçe sayıldı. Rapor almak, izin almak hak getire. Yoğun sipariş ve ihracat için yarış atı gibi nefessiz biçimde çalıştırıldık. Her yıl ciroda rekor kâr artışı olurken bizim ücretlerimiz yerinde sayılıyor. Yarı açık cezaevi misali çalışıyoruz, dışarıda gökyüzünü görüyoruz o kadar.

ÇİĞERİMİZ SÖNÜYOR, PATRON BAYRAM EDİYOR

Asgari ücrete zam yapılmayacağını öğrenir öğrenmez sıkıntı ve yaşadığımız ekonomik dar boğazı dillendirdik. Bize kibarca(!) kapı gösterildi. Yılda iki kez ücretlerimize zam yapmak bir gelenektir. Bu gelenek ortadan kaldırıldı. 4 yıldır asgari ücret artışlarına rağmen 19 bin lira alıyoruz. Mühendisler bile düşük ücret alıyor. Mülteci kadın arkadaşlarımızın uğradığı hakaretlerin dışında ücretleri de hep eksik ve asgari ücretin altında verildi. Fabrikanın söylediği "Çalışanımızı koruyoruz" yalanları artık sökmüyor. Havasız dökümhanede, tornada, montaj bölümlerinde bizim ciğerlerimiz söniyor. Koahı, astımı, akciğer enfeksiyonlarının tümünü biz yaşıyoruz.

Gecenin karanlığında uğradığımız sözlü ve fiziksel tacizlerin, mobbingin, tehditlerin haddi hesabı yok. Servis yok. Toplu ücretsiz ulaşım hakkımız için kart yok. Bir öğün yemek dışında hiçbir sosyal hakkımız yok.

Temmuz zammı da asgari ücretin en az 25 bin lira olması da şart. Ücretlerimiz vergi dışı tutulmazsa zaten yılın 2-3 ayı ücretlerimiz 13-14 bin liralara iniyor. Vergiyi bizden alacaklarına bizim firma gibi yerlerden alsınlar. Zenginlere vergi affı, bize ise zindan hayatı. Biz bu hayatı kabul etmiyoruz. İMES'te çalışan işçiler olarak taleplerimiz için mücadele edelim. İMES yönetiminin bizi muhatap alması için birleşmek zorundayız. Biz esir değiliz ve bu hayatı reddediyoruz.

Rotech Motor'da çalışan bir kadın işçi Ümraniye/İSTANBUL

Fotografılar: Ekmek ve Gül

Biz ne zaman yaşayacağız hayatımızı?

YAZ gelmiş, güneş çıkmış kime ne. Biz hala fabrikada ara vermeden üretmeye devam ediyoruz. Ara vermek ne kelime, talepler gidecek artıyor. Metal fabrikasında sıradan bir gün. Anlatacak derdimiz çok da mola süreleri yeterli değil. Bir molaya ne sığdırabilirsek. En çok konuştuğumuz şeyler geçim sıkıntıları elbette. Memlekette konuşacak başka konu mu bıraktılar? Her gün ne pişecek, ay sonu nasıl gelecek, çocukların okul masrafı ne olacak diye düşünür.

Gece vardiyasındayız. Çay içerken Ayşe giriyor söze, "Bu vardiyada yarı uyur, yarı ayak geziyorum. Gündüz uyumamın imkanı yok. Evde asla işler bitmiyor. İş bitse de çocuklar başlıyor. Artık iş başındayken gözüm kapanmaya başlıyor." Sözlerini bitirir bitirmez çayı dikiyor kafasına belki uykusunu açar diye. Aysel de çocuğunun bakımı için eşiyile ters vardiya dön-

düğünü söyleyerek giriyor söze. "Ne çocuğu ne eşimi göremiyorum. İşten geliyorum, çocuğu kreşe götürüyorum, eve geri dönüp yemeği ve temizliği hallediyorum. Ben ne ara dinleniyim?" diyen Aysel, kendi ayakları üstünde durmaya çalışırken her şeyi tek başına yapmak zorunda olduğu için çok zorlandığını da ekliyor. Yakında evlenecek olan Ezgi evli ve çocuklu arkadaşlarının anlattıklarını duyunca düşünmeye başlıyor. Ezgi, ailesinin istediği düğün ve çeyizler için çalışıyor nişanlandığından beri. "Ailem istiyor diye düğün yapacağız, ben ömrüm boyunca borç ödeyeceğim" diyen Ezgi evlenince hemen torun isteyeceklerini de söylüyor. İsyan ederek soruyor "Biz kadınlar ne zaman yaşayacağız hayatımızı?"

Metal işçisi bir kadın KOCAELİ

Suyu temiz içmek bile birliğimizle mümkün oldu

DÜN imkansız gibi gördüğümüz birliğimizi bugün fabrikamızda kurmaya başladık ve mücadelemiz ile güneş açtı. Bizler 30 dakika mola saatinde 2 dakika bile oturamayan işçileriz. Bu şikayeti dile getirdiğimizde ise "Akşam eve gider, dinlenirsiniz" denilip her talebimiz yok edilmeye çalışıldı. Biz işçiler makineyi her açtığımızda sömürü çarkının da döndüğünün farkında hiç değildik güne kadar. Çünkü hepimizin derdi "Akşam eve nasıl giderim, çocuklar ile nasıl ilgilenirim?" olurdu. Ama bugün o güneşi öyle açtık ki birlik olmadan hayalini kurduğumuz hayatlara kavuşamayacağımızı anladık. Önce küçük bir grup kurmaya karar verdik. Her molada yan yana gelmenin olanaklarını zorladık ve ne yapacağımızı konuştuk. Yan yana gelince hepimizin öz güveni arttı. Kolay olmadı elbette. Yeri geldi tartıştık, yeri geldi sustuk. Ama sustuk-

ça bizlerden neler gittiğini de öğrendik.

Kurduğumuz grupla su sebillerinden başladık. En temel ihtiyacımız olan suyu, temiz içmek istedik. Dilekçe yazdık, imzalar topladık. İşte o gün anladık, daha da büyüyor birliğimiz. Bunun birlikte zorunlu mesailer ile yıpranan hayatlarımıza kadar birçok sorun karşısında şimdi ne yapmalıyız dedik ve birliğimizi örgütlü bir şekilde sürdürmek için "En kötü sendika sendikasızlıktan iyidir" diyerek sendikal örgütlenmeye başladık. Sürecimiz devam ederken bu mektubu burada bitiyorum. Ama aylar sonra yeniden yazacağız ve o zaman mücadelemizle kazandık diyeceğiz.

İşçi bir kadın Tuzla/ İSTANBUL

Bizi hatırladınız mı? Bizler Özak direnişçileriyiz

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

Funda BAKIŞ
Pınar UNKUR
Urfa

Yeniden merhaba,
Bizi hatırladınız mı? Bizler Özak direnişçileriyiz. Urfa'nın ten yakan sıcaklarında Özak direnişçisi kadınlar olarak bir aradayız. Urfa'da BİRTEK-SEN'in düzenlediği kahvaltuya katılan işçi kadınlarla bir yandan sohbet ediyoruz bir yandan kahvaltı hazırlığı sürüyor.

Funda ve Pınar fırında, Esmer ve Cemile sendikada iş başında. Pınar ve Cemile erkenden yardıma gelenlerden. Kollar sıvandı, motivasyon yüksek. Bir yanda müzik çalarken kadınlar gelmeye başlıyor. Birbirini gören kadınların mutlulukları yüzlerinden okunuyor.

Uzun zamandır bir araya gelemeyen kadın işçiler bu durumdan hoşnut değil. Güzel bir kahvaltı hazır olduğuna göre çayları alıp başlıyoruz sohbeta. Gündelik hayatın malum sohbetlerinden sonra sıra kaçınılmaz olan o soruya geliyor: "Ee kızlar neler yapıyorsunuz, kimler nerelerde çalışıyor?"

Özak'ın Urfa OSB'de başlattığı kara liste uygulamasından sonra uzun süre işsiz kaldı çoğu. Özak direnişçilerinden biri olduğunu duyan patronlar ihtiyaçları olmasına rağmen "Özak işçisi almıyoruz" diyerek başvuruları reddetti. Çok sonradan değişiyor bu durum ve OSB'de iş bulmaya başlıyorlar. Ayakkabı fabrikasından küçük tekstil atölyelerine, koca fabrikalardan iş bulamamış olmaya geniş bir yelpaze var. Çalışmaya başladıkları yerlerdeki koşullardan konuşmaya başlıyoruz. Koşullar her yerde aynı; sömürü çarkı dönüyor, işçiler eziliyor. Bu süreçlerde de en çok yine kadın işçilerin koşulları daha zor oluyor.

'BİZ BOŞUNA DİRENMEDİK'

"Ama," diyor Cemile, "Özak'tan

sonra bizim kızların hepsi güzelleşmiş." Gülüyoruz. İş ararken yaşadığımız bir iki anı üzerine konuşuyoruz, bize güç veren anılar. İşe başlarken "Biz Özak gibi değiliz, bir sorun olursa bizimle konuşabilirsiniz" demişler mesela bir fabrikada. Direnişin kazanımlarından biri bu. Sadece Özak'ta değil diğer fabrikalarda da işçinin hakkını çiğnemek konusunda eskisi kadar rahat değil patronlar. Bir diğer kadın işçi de çalışmaya başladığı bir iş yerinde fazla mesaiye zorlandıklarında hemen tepki gösterdiğini anlatıyor: "Biz boşuna direnmedik."

Evet zor bir dönemdi, maddi ve manevi açıdan ne kadar zorlayıcı olduğunu ağır bir şekilde tecrübe ettik ama umutluyuz. Yıllarca birçok iş yerinde, fabrikada patronlar bazen de sarı sendikacılarla birlikte işçilerin gözlerini, kulaklarını kapattılar. Şimdi ise "Ya burada da işçiler haklarından, emeklerinden, gerçek sendikadan haberdar olursa" diye korkuyorlar. Mücadelemiz hala devam ediyor elbette, işe dönmemiş olmak dışarıdan kayıp gibi görünse de şu an birçok işçi, emekçi kardeşimiz haklarından haberdar ve Şanlıurfa OSB'deki bütün patronlara korku saldık. İşte bu yüzden Özak direnişçisi işçiler kazandı.

Bizim örgütlü oluşumuz onlar için büyük bir korku!

Olumsuz düşünenlere biraz tepkili arkadaşlar ama gerçekleri görmek için ısrarla anlatmaya devam ediyoruz. Her yeni günde herkese bıkmadan, usanmadan anlatıyoruz Özak işçilerinin haklı direnişini. Bundan sonra neler yapacağımıza dair konuşmalardan sonra veda vakti geliyor. El birliği ile topluyoruz etrafı. Her birimiz umut dolu ayrılıyorz buluşmadan. Bu kadar yaşanmışlığın özeti olarak şunu eklemek istiyoruz: "Başarmanın sırrı hakkını aramaktır."

Yanıtları birlikte arıyoruz

KÜÇÜKÇEKMECE Ekmek ve Gül Kadın Dayanışma Derneği olarak İkitelli, Mehmet Akif gibi mahallelerde kadınların sorunlarını, taleplerini öğrenmek ve birlikte hareket etmek için kadınlarla parklarda, pazarlarda, mahallenin uğrak yerlerinde anket çalışması sürdürdük. Anketi uzattığımızda önce yanıtlamaktan imtina eden kadınlar, derneğimizi anlatıp sohbeti ilerlettiğimizde meraklanmaya başladılar.

Anketimizin sorularından olan "Kadın olarak hayatta ne gibi sorunlar ve zorluklar yaşıyorsunuz?" sorusuna kadınlardan gelen cevaplar birbirine benzerdi. Ev ve iş yükünün ağırlığı, taciz ve şiddet, çocukların eğitimi gibi yanıtlar anket belgelerimiz arasında yer alıyordu.

Anketimizi yanıtlayan çalışan kadınlar kendilerine ayıracak zamanının kalmadığından, uzun saatler çalışmak zorunda kaldıklarından bahsediyordu. Kadınlar, bu soruna dair çözüm önerisi de yaparak "Çalışan kadınlara gece vardiyası kaldırılmalı" diyordu. Ankete yansıyan bir diğer yakıcı sorun ise geçim derdi. Her gün çarşıya pazara gelen zamlar kadınları her geçen gün daha çaresiz hissettiriyor.

Kadınların giyimlerine karışılması, kıyafetleri ile yargılanması ve eşlerin kadınlar üzerindeki

baskısı kadınların günlük olarak yaşadığı sorunlar arasında yer alıyor. Korku, endişe, güvensizlik ise kadınların en yaygın hissettiği şeyler.

MAHALLENİN SORUNLARINI SORDUK

Mahallemizde yaşadığımız sorunlar nelerdir diye sorduğumuz soruya kadınlar; sosyal alanların olmaması, kavgalar, araba ve park yeri sorunu, kreş gibi eğitim alanlarının eksikliği, hayvan barınağı, çöplerin birikmesi, evlerin eski olmasına rağmen kiraların yüksek olması gibi yanıtlar verdiler.

Mahalledeki sorunlara yanıt ararken dikkat çeken başka bir yanıt ise Suriyelilerin mahalleden gitmesi yönündeydi ancak aynı ankette nüfusu oldukça yüksek olan Suriyeli kadınlar en büyük sorunu kendilerine yapılan ayrımcılık ve yalnızlık olduğunu dile getirdiler. Yerli ve mülteci kadınların aynı mahallede yaşasalar bile iletişimleri sınırlı.

Anket çalışmamız devam ederken mahallede olabildiğince kadınların sorunlarını tespit edip hep birlikte çözüm bulmak için çaba sarf etmeyi sürdüreceğiz.

Küçükçekmece Ekmek ve Gül Kadın Dayanışma Derneği'nden kadınlar

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

İşçinin hakkına tedbir emeğinden tasarruf

Fotoğraf: Pixabay

Berivan BALKAY
Esenyurt- İstanbul

Mecliste yasalaşan Kamuda Tasarruf Paketi, emekçiler için hak gasbı niteliği taşıyan yasaşması tüm işçi ve emekçileri etkiliyor.

AKP hükümetinin aldığı “tedbirler” yalnızca sermayedarları korurken kadınları, gençleri ve emekçileri daha fazla yoksullaşmaya itiyor.

Kadınların erkeklere nazaran daha düşük ücretler alması, fabrikada çalıştığı yetmiyormuş gibi bir de ev ve çocuk bakımını da üstlenmesi, üzerine alacağı bir tişört için bile kırk kere düşünüp sonunda almaktan vazgeçmesi yıllardır bize dayatılan AKP politikaların sonucudur.

Sermayenin işçinin emeğinin karşılığında tasarruf etmesini ve bu payı devletten güç alarak büyütmesini kadın işçilerle konuştuk.

Esenyurt'ta tekstil ve metal sektöründen kadın emekçilerle sürdürdüğümüz sohbetlerde ortaya çıkan tablo şu; kadınları her fırsatta ucuz iş gücü olarak gören patronlar, hükümet eli ile ve tasarruf adı altında işçilere adeta kölelik düzenini dayatıyor.

DEVLET PATRONLARA CESARET VERDİ

Metal sektöründen kadınlarla konuşuyoruz. Sendikacı bir fabrikada çalışan kadınlar Kamuda Tasarruf Paketi'nden patronların cesaret aldığını ve “şimdi tasarruf vakti” diyerek gece vardiyasında servisleri kaldırdığını aktarıyor.

Süreci şöyle anlatıyorlar: “Kamuda Tasarruf Paketi açıklandıktan hemen sonra bir anda gece vardiyası servislerimizin kaldırıldığı, iş çıkışın-

da kendi imkanlarımızla evlere döneceğimiz bildirildi. Zaten öncesinde de kapımızın önüne kadar bıraktığımız bir servis işleyişi yoktu. Yeri geliyor oturduğumuz caddenin, sokağın başında bırakılıyor; sabahın erken saatinde, gece geç vakitte karanlıkta evlerimize kadar yürümek zorunda kalıyoruz. Gündüz gözüyle bile kadınların can güvenliğinin olmadığı bir ülkede gecenin o vaktinde nasıl korktuğumuzu tüm kadınlar tahmin edebilir.”

SERVİSLER GERİ GETİRİLDİ

Kadınların bu ülkede canından dahi “tasarruf etmek” zorunda kaldığını düşündüğümüzde durumun vahameti ortaya çıkıyor. Kadınlar, sendika temsilcileri ile konuya ilişkin görüşüğünü ancak sendikadan “Siz baskı yapın ki gidip şube ile görüşelim” yanıtını aldıklarını söylüyorlar. Ancak fabrikada kısmen de olsa birlikte tepki gösterdikleri için servislerin geri getirildiğini anlatıyor kadınlar: “Arkadaşlarımızla konuştuk hatta bize ‘Bir kişi için servis kaldıramayız’ dendi fakat bunu kabul etmediğimizi söyledik. Bir hafta kadar bu uygulamayı denedikler ancak bizden tepki alınca uygulamayı kaldırıp servisleri geri verdiler.”

‘TASARRUF’ DİYE KAHVALTI KESİLDİ

Esenyurt'ta tekstilde çalışan kadınların kendi iş yerlerinde karşılarına çıkan “tasarruf önlemleri”nin başında gelen şey ise yemek. Sendikacı bir tekstil fabrikasında çalışan kadınlarla konuşuyoruz. Kadınlar sabah kahvaltısının, çayın ve kahvenin kaldırıldığını hatta bunların tamamının toplu sözleşme sürecinde yaşandığını söylüyorlar: “Biz sabah 6.45 gibi fabrikada oluyoruz. Önceden kahvaltı veriyorlardı bize. Kahvaltı dediğimiz de öyle doyurucu bir kah-

valtı değil. Bir gün bir dilim peynir, 5-6 tane zeytin; bir gün küçük bal ve tereyağı; bir gün bir tane poğaç. Bunların hangisi çalışan birini saat 12.30'a kadar tok tutar? Bu tasarruf hep bizim hakkımızdan kesilenlerle yapıldı. Şirket yöneticilerinin konforlarından tasarruf talep edilmedi.”

‘YILLARDIR TASARRUF EDİYORUZ’

Toplu sözleşme sürecindeyken de kendileri sürece dahil edilmeden sözleşmenin imzalandığını söyleyen kadınlar, çokça işçinin de böyle bir süreçte işsiz kalma kaygısıyla sessiz kalmak zorunda kaldığını ifade ediyor: “Bir önceki TİS sürecinde de böyle olmuştu, bu da aynı şekilde geçti. Bizimle sözleşme görüşmeleri öncesinde bir toplantı yapıp taleplerimizin ne olduğunu sormadılar. Bizim çalışma koşullarımız, yine biz dahil edilmeden belirlendi. Yaşam koşullarımız günden güne zorlaşıyor. Bizler diğer yerlerde olduğu gibi ek işlere gidiyoruz, her fırsatta mesaiye kalıyoruz. Çünkü herkes yıllardır mutfağından, cebinden, çoluğunun çocuğunun okulundan, boğazından tasarruf ediyor zaten.”

Kolaj: Canva Pro

İşe gitmek için kaç vesait değiştireceğiz?

KAMUDA memur bir kadını ve İstanbul'da çalışıyorum. Yakın zamanda tasarruf tedbirleri gerekmesiyle servislerin kaldırıldığı söylendi. Sözleşme tarihleri bitiminden itibaren servisler kalkacak ve toplu taşımalarla iş yerlerimize gideceğiz. Bu konuyla ilgili ne idarelerden ne de sendikalarından herhangi bir çözüm odaklı hareket gelmedi. Kararın alınmasından itibaren “Ne yapacağız?, 4-5 vesaitle ulaşabileceğimiz iş yerimize nasıl tam saatinde varabileceğiz?” kaygısı hepimizin uykularını kaçırıyor. Keza “tasarruf” adı altında servis araçları zaten azaltılmıştı ve mahalle içlerine girmiyordu. Servis araçlarına ulaşmak için toplu taşıma kullanıyor veya uzun yürüyüşlerle ancak servis duraklarına varabiliyorduk. 8 saatlik yoğun iş temposunun ardına yolda geçen 2-3 saatlik zaman ve trafik yoğunluğu da eklenince enerjimiz bitiriyor. Eve geldiğimizde yemek ve ev işleri sonrası sabah erken kalkmak zorunda olduğumuz için hemen uyanması geliyor ve kendimize ayıracak zamanımız olmuyor.

Servislerin kaldırılması kararı alınmış fakat çalışanların nasıl iş yerlerine ulaşabileceği konusunda en ufak bir tedbir alınmamıştır. Yol parası ödenecek mi? Küçük çocuğu olan kadınlar, çocuğunu nasıl kreşe götürecektir? Zamanında iş yerlerine gidemediği takdirde işleyişteki aksamalar nasıl çözülecek? Memurlar ikamet ettiği bölgelerde mi görevlendirilecek? Bu sorular kimsenin aklına gelmemiş ve çalışanları mağdur eden bir karar alınmıştır.

İş yerimizde sendikaya üye olmayan ne-redeyse hiç kimse yok, farklı sendikalarda olsalar da herkesin üye olduğu bir sendika var. Bu konuyla ilgili iş yerlerine gelen, konu hakkında bilgi veren, ne yapılabileceği konusunda eylem planı ortaya koyan sendika olmadı. Sağ, sol, kendilerini nasıl tanımlarlarsa tanımlasınlar

birçok sendika hareketsiz ve çaba göstermiyor. Hak gaspları yaşanıyor. Bir şeyler yapılmayacaksa biz neden sendikalıyız?

Sendikacı olacağız elbet. Sendikayı yarırgamak, yok saymak değil amacım.

Ancak sendikalar olması gerektiği şekline ve kuruluş amaçlarına uygun hareket halinde olmalıdır.

Biz de bu konuda ısrarcı ve harekete geçiren unsurlara dönüşmeliyiz.

*Kamu emekçisi
bir kadın
Maltepe/İSTANBUL*

Şimşekler çakıyor, kadınların kaygısı artıyor

Fotoğraf: Evrensel

Berivan ÖZKARA
Eskişehir

Bir süredir farklı biçimleriyle önümüze gelen Erdoğan-Şimşek programlarının yansımalarını Eskişehirli kadınlarla konuştuk. Liseli, üniversiteli ve emekli kadınların ortak dertlerinin geçinememek olduğunu görürken aynı zamanda Bakan Şimşek'in son zamanlarda, "Türkiye'de asgari ücret düşük değil", "az kazanan az, çok kazanan çok vergi alıyor" gibi söylemlerinin gerçeği yansıtmadığına bir kez daha şahit olduk.

İŞ BULMAK DA SINIFSAK

Sohbetimize Hukuk Fakültesi yüksek lisans öğrencisi Tuğçe ile başlıyoruz. 18 yaşından beri ailesinden destek almayan ve geçinebilmek için iki işte birden çalışan Tuğçe, "Çalıştığım yerlerde saatlik ücret 100 liraya bile denk gelmiyor. Asgari ücretin altında çalışıyorum. İki işte birden çalışınca da sosyal hayatım olmuyor, öz güvenim düşüyor. İnsanlarla ilişkiler kurmakta zorlanıyorum" diyor. Mezun olduktan sonra işe alımlarda sınıfsal ayrımcılık yapıldığını söyleyen Tuğçe, "O kadar okuyup çabalayan öğrenci çeşitli kurumlara alınmazken zenginlerin çocuğu istediği yere geliyor" diyor.

LİSELİ GENÇLER KAYGILI

Sohbetimize liseli öğrencilerle devam ediyoruz. Lise son sınıfta dil okuyan Gizem kitapların çok pahalı olduğunu, bu yüzden ders materyallerine erişemediğinden bahsediyor. İleride dans eğitimi üzerine yoğunlaşmak istediğini vurgulayan Gizem, "Ben dansa devam etmek istiyorum. İki branşa gitmek istesem çok pahalı oluyor. O yüzden tek branştan devam ediyorum. Kahveye 120 lira veren bir üniversite öğrencisi, dansa gitmek istese gidemez" diyor. Gizem, Eskişehir'deki liseli öğrencilerin sadece şehir merkezinde tur atabildiklerini ve sosyal, kültürel etkinliklere katılmadığından yakınıyor.

EMEKLİLERİN TEK SOSYAL ALANI PARK

Parkta oturan Naciye ve Fatma ile konuşuyoruz. Naciye'nin eşi emekli. Fatma'nın eşi ise çalışıyor ve çocuğunun desteğiyle geçinirler. Naciye, "Emeklilerin halini görüyorsunuz. Emekliler ancak parklarda oturabiliyor" dedi.

Fatma'nın evleri kira ve 3 çocuğuyla beraber yaşıyor. Fatma, "Çocuğumuzdan durmadan para isteyemeyiz. Onun da birikim yapması, hayatını devam ettirmesi lazım. Anne, babanın çocuklara destek olması gerekirken biz çocuklarımızdan para ister hale geldik" diyor.

Şimşek'in "az kazanan az, çok kazanan çok vergi alacağız" açıklaması hakkında ne düşünüyorsunuz diye sorduğumuzda Fatma, "Hiç de öyle değil, hiçbir şey adaletli değil. Zenginlerin borçları siliniyor, borçlarımızın silinmesi için meşhur mu olmak lazım? Esas üreten biziz ama cezayı biz çekiyoruz. Ben üniversite mezunu çocuklara, oğluma acıyorum. 17

bin lira ücretle nasıl yaşayacak, nasıl evlenecek düşünemiyorum bile" diyor.

Kolaj: Canva Pro

Aylar geçiyor, poşet boşalıyor

Temmuz ayı biterken alışveriş yapanlarla sohbet etmek için Bursa'nın Görükle Mahallesi'nin cumartesi pazarına gidiyoruz. Herkesin ağzında tek söz: '3 ayda pazar poşeti yarı yarıya eksildi.'

Ezgi CANSAL
Bursa

Temmuz ayı biterken alışveriş yapanlarla sohbet etmek için Bursa'nın Görükle Mahallesi'nin cumartesi pazarına gidiyoruz. Yolumuz ilk önce bir gıda işçisi ile kesişiyor. "Geçinebiliyor musunuz?" diye sorduğumuzda "Kendi eksemizde dönüyoruz" diye yanıt veriyor. Gıda işçisi kadın Mehmet Şimşek'in son 4 aydır uyguladığı politikalar için "Sıkılan kemer bizim kemerimizdir" diyor ve ekliyor: "Saçma sapan vergiler altında eziliyoruz. Büyük şirketler vergi ödemezken biz emekçiler, küçük esnaf, emekliler, memurlar kısıp altında. Zengin daha da zenginleşiyor, yoksul daha da yoksul artık." Nisan ayında yaptığımız pazar alışverişiyle bugünkünü kıyaslandığımızda aldığımızın yarıya indiğini söylüyor: "Önceden ailemle muhakkak her hafta sonu dışarıda yemek yerdik. Şimdi bundan da feragat ettik."

Ev hanımı olan bir teyzeye karşılaşıyoruz. "Ben geçiniyorum çok şükür ama çevremdekiler, kardeşlerim zor geçiniyor" diyor. "Her hafta pazara çıkıyorum. Her hafta fiyatlar zamlanıyor ama benim çocukların aldığı maaş hâlâ aynı. Ya tek maaşla ev geçin-

direler, çocuk büyütenler ne haldedir?" diye sitem ediyor.

Son olarak Hatay'dan Bursa'ya gelmiş emekli bir çiftle sohbet ediyoruz. Onlar da durumdan şikayetçi herkes gibi. Hatay'ın deprem bölgesi olmasına rağmen pazar fiyatlarının orada daha pahalı olduğunu dile getiriyorlar. Fırsatçılık olarak adlandırıyorlar bunu: "Denetim yok ve olan hep halka oluyor."

"Normal şartlarda iyi sayılabilecek bir durumdaydık, artık kötünün iyisiyiz. Önceden tatile giderdik şimdi balkona çıkıyoruz kahve içmek için. Şehir dışındaki çocuklarımızın yanına hesap yapmadan gidemez olduk. Hesabı da hep biz eksik yapıyoruz nedense" diye ekliyor kadın. "Misafir ağırlamak bile lüks artık" deyip elindeki poşetleri gösteriyor. Ne yapılması gerektiğine dair fikirlerini sorduğumuzda "Kolaycı bir toplum olduk. Şükür kavramını yanlış anlıyoruz. Sağlıklı olduğuna şükredersen, elin ayacağın tutuyordur, çocukların iyidir gibi ama bizim toplumumuz hep 'Buna da şükür' diyor, ne olursa. Ben daha iyi bir alışveriş yapmak isterdim. Bu da ancak birlikte çözülebilir" diyor. "Nisan ayı ile bugün arasında çok büyük bir fark var. Alamıyoruz! Sepet gittikçe azaldı. Sonunda ne olacak korkuyoruz. Kemer bizim boynumuzda sanki..."

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

BİR MESEM HİKAYESİ:

15 yaşında 12 saat çalışma, beş kuruş para

İlknur HAYLAZ
Esenyalı-İstanbul

Her dönem derslerle cembelleşen gençler sadece yaz tatilinde boştu. Bu boş vakitlerini spor, resim, müzik ile geçiriyor değiller, yanlış anlaşılmasın. Emekçi mahallelerdeki gençler bu boş vakitlerini ailelerinin memleketlerinde geçiriyorlardı. Fakat şimdi o da olmuyor. Gençlerin bir kısmı yaz tatillerinde ancak 1 hafta izin alabiliyor, yılını dolduran ise 1 ay... Yaz tatilinde en fazla eline dondurmasını alıp memleketine gidebilen çocuklar, şimdi ne memleket ne de dondurma yüzü görüyor.

Büşra daha 15 yaşında, yakında 16'sına girecek. Lise 1. sınıfta. Sayısal derslerinin zayıf gelmesiyle sınıfta kalma korku ve öğretmenlerinin "Madem dersi anlamıyorsunuz o zaman gidin MESEM'e yazılın" baskısıyla MESEM'e geçti. Önce İstanbul'un Maltepe ilçesinde bir staj yeri buldu.

Burada hem her gün temizlik yapıyor hem de verilen diğer işleri yapıyordu. Ama çalışma saatleri ve günlerinden dolayı işten ayrılmak zorunda kaldı. Sonra Kozyatağı'nda bir estetiisyenlik ve güzellik merkezinde işe başladı. Burada ise sa-

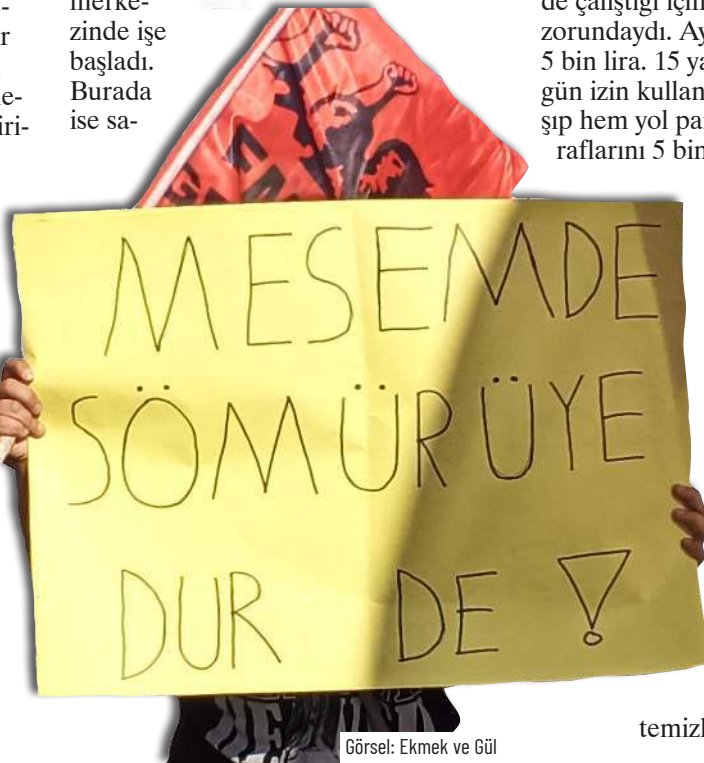
bah 9, akşam 9 arası çalışıyordu. Burada 12 saatlik çalışma diğer işe göre Büşra'ya normal geliyordu. Evi Kocaeli Darıca'da olan Büşra İstanbul'daki staj yerine gidebilmek için babaannesinin yanında kalıyordu. Güzellik merkezinde çalıştığı için daima bakımlı olmak zorundaydı. Aylık aldığı maaş ortalama 5 bin lira. 15 yaşında olup haftada bir gün izin kullanarak günde 12 saat çalışıp hem yol parası hem de diğer masraflarını 5 bin lira ile nasıl çözecek bu

kız çocuğu? Bunu anlamış değiliz.

'KENDİMİ ENAYİ GİBİ HİSSEDİYORUM'

İş yerinde mobbinge maruz kaldığını söyleyen Büşra, "Müşteriler de çok sıkıntı çıkarıyor. Bana 'Sen küçüksün, ne anlarsın' diyorlar. Ama benim gururuma en çok dokunan şey hem düşük ücret almam hem de sabah onlar kahvaltı yapıp kahve içerken benim temizlik yapıyor olmam. Ben

veya herhangi bir öğrenci bunları hak etmiyoruz" dedi. Eğer aynı yerde bir yılını doldurabilirse kademeye göre ortalama bir hafta veya bir ay yıllık izin vereceklerini belirten Büşra, "Bizim bir yılımızı çalıp, bizi uzun süreli çalıştırıp sonra da bir hafta, maksimum 1 ay tatil veriyorlar. Ay sonunda elimize geçen ücret 5 bin lira. Kendimi enayi gibi hissediyorum. Ben de 3 ay tatilim olsun isterdim. Ben de denize gitmek isterdim. En azından ben de diğer çocuklar gibi köye gitmek isterdim. Geçtiğimiz senelerde maddi imkansızlıklardan dolayı köye gidemedik. Şimdi ise hem maddi imkansızlıklar hem de çalışıyor olmam köye gitmeme engel. Tatilde gözüm yok. Biz tatile gitmenin altından kalkamayız. Ama en azından sosyalleşmek, kafa dinlemek isterdim" dedi. Büşra, "MESEM'in zorluklarını size çok net anlatıyorum ki bunu okuyan arkadaşlarım burayı tercih etmesin" diyerek gençlerin bu zorlukları bilmeden para kazanmak istedikleri için buraya geldiğini belirtti. Lisenin başında matematik öğretmeninine ona ve bir arkadaşına MESEM'i överek anlattığını, matematik dersinde başarılı olmadıkları için öğretmenin onları ezdiğini ve MESEM'e yönlendirdiğini ifade etti.

Görsel: Ekmek ve Gül

'Malzeme benden kıymetli değil!'

Merhaba, ben 19 yaşında bir fabrika işçiyim. Önceki hafta klima eylemi yaptık ve bu eylem sonucu fabrikaya klima takılması için hazırlıklara başlandı. Küçük de olsa bu eylem bir işe yaradı ama az kalsın bir işçi canından oluyordu.

İşçi arkadaşımız makinesinde çalışırken demir havalandırma borusu arkasına düşmüş. O an telefonuna bakmasaymış belki de bugün aramızda olmayacaktı. Çünkü hiçbir güvenlik önlemi alınmamıştı. Arkadaşımız olayın şokuyla ve öfkeyle diğer işçilerin de böyle bir tehlike içerisinde olduğunu ve neden önlem alınmadığını ifade ettiğinde o bölümün müdürü ve fabrikanın genel müdürü geldi. İş kazası atlatan arkadaşımıza "nasılsın" veya "bir yerine bir şey oldu mu?" diye sormadılar. Tabi bu durum, hem arkadaşımızı hem de bizi daha da sinirlendirdi. Müdür yanına çağırdığı arkadaşımıza, "Sakin ol, bir şey yok. Bu kadar

'Yazdığım mektubu okuyan herkese seslenmek istiyorum. İşçiler birlik olsun... Mücadele etmeliyiz, bunu kendimiz için yapmalıyız.'

sinirli olma" dedi. Arkadaşımız da "Nasıl sakın olayım, canımdan oluyordum! Sakin olamam, hiçbir güvenlik önlemi alınmamış. Madem böyle bir çalışma var, neden cumartesi günü işçileri çalıştırıyorsunuz? Neden işçiler için güvenlik önemleri almıyorsunuz?" diye yanıt verdi.

Müdür, "Sana bir şey olmamış, niye böylesin?" diyerek tersledi. Yaşadığı kazayı görmezden gelen, makineyi kontrol etmesini söyleyen ve "Malzemelere bak bir şey olmuş mu?" diyen müdürün sözlerine daha da öfkelenen arkadaşımız, bu rahatlıklarından ötürü başına kötü bir şey gelseydi dava açacağını ve hakkını alana kadar peşlerini bırakmayacağını söyledi. "Malzemeler benden kıymetli değil! Benim canım daha kıymetli" diyerek tartışmayı sürdürdü.

İşçi arkadaşımızın yaşadığı durum

oldukça korkunç. Düşünsenize, patron ve müdürler iş kazası geçirmek üzere olan işçinin canını değil; makinenin ve malzemelerin başına bir şey gelip gelmediğini soruyor. Hatta arkadaşımızdan bir de malzemeleri kontrol etmesini istiyorlar. Hayatının çok başında bir işçi... Ne müdür ne de patron "Ona bir şey olsaydı biz ne yapardık?" diye düşünmüyor.

Yazdığım mektubu okuyan herkese seslenmek istiyorum. İşçiler birlik olsun. Bir malzeme bizim canımızdan daha değerli değil! Bizim birbirimize ihtiyacımız var. Patronlar böyle ve hep böyle olacaklar. Biz birbirimizin yanında olmazsak onlar hep bizi ezecek. Mücadele etmeliyiz, bunu kendimiz için yapmalıyız.

İşçi bir kadın
Tuzla/ İSTANBUL

Görsel: Unplash

ÖZELLEŞTİRMENİN KARARTTIĞI İLÇE:

Elektrik kesintileri hayatı felç ediyor

Nevruz MERSİN
Elazığ

ELEKTRİKTEKİ özelleştirme bölge halkı ve özellikle kadınların üzerinde birçok sorun ve mağduriyete neden oluyor. Fırat Elektrik Dağıtım A.Ş., Malatya, Elazığ ve Tuncel'yi kapsayan elektrik dağıtım hizmeti Kazancı Holding kuruluşu olan Fırat Aksa Elektrik Dağıtım A.Ş.'ye devredildi. Özelleştirmeyle birlikte büyük sorunlar yaşanan yöre halkı planlı kesinti duyurusuyla günlerce elektrik hizmeti alamıyor. Bu da günlük işlerinden bahçelerini sulamalarına, hayvanlarının bakımına birçok işin aksamasına, elektronik cihazların zarar görmesine, kış aylarında ise kombilerinin çalışmamasından kaynaklı soğukta kalmalarına sebep oluyor.

Elazığ Karakoçan'da tekstil fabrikasında çalışan Yaprak'la elektrik kesintileri üzerine sohbet ettiğimizde fabrikada yaşadıkları sorundan bahsediyor: "Bir süre iş yerinde elektrik kesintileri yüzünden mecburi iş bırakmak zorunda kalıyorduk. Tabi sonrasında fazla mesaiye kalıp telafi çalışması yaptırılıyordu. Son zamanlarda iş veren, üretimini durdurmamak için TEDAŞ'la görüşüp fabrikanın olduğu bölgede kesintiyi durdurmalarını söylemiş. Tüm bölgede, hepimiz elektrik kesintisi yaşarken sadece fabrikanın bulunduğu yerde elektrik kesilmiyor. Birbirlerinin kârını gözetiyorlar" diyor.

Olcay ise Karakoçan'a bağlı bir köyde annesiyle beraber yaşıyor. Elektrik kesintileri evlerinde birçok elektronik eşyaya zarar vermiş: "Çok sık elektrikleri kesiyorlar. Sonra ani ve yüksek voltajla gelen elektrik buzdolabını, televizyonu, her şeyi bozuyor. Telefonlarımızı şarjda bırakamıyoruz. Aniden gelen elektrikle şarj aletlerimizin takılı olduğu prizler patlıyor. Yağmur yağdığı zaman genellikle karanlıkta oturmak zorunda kalıyoruz."

Eşiyile yalnız yaşayan İnci ise "Gün içerisinde elektriğin ne zaman kesileceği hiç belli olmuyor. Benim bahçemde kuyu var, elektrikle kuyudan su çekip bahçemi suluyorum, elektrik kesilince bütün işlerim kaldığı gibi bahçem de susuz kalıyor. Bir yemeği fırına atmamız bile sorun. Bir keresinde misafirlerim gelecek diye fırına attığım yemeği tam 4 saatte pişirebilirdim. Allahtan geç geldiler de insanların önüne yemek koya bildim" diye anlatıyor yaşadıkları sorunu. Kadınlarla sohbetimiz biterken bununla baş etmenin tek koşulunun özelleştirmelere dur demek olduğunu söylüyorlar.

Fotoğraf: Matti Matic/Pixabay

Yaşamak zorken ölmek neden kolay?

Fotoğraf: Bahar Emreoglu

Selin KURŞUN
İzmir

Geçtiğimiz günlerde İzmir'de yağmurda yürürken kaçak elektrik çarpması sonucu kaybettiğimiz sınıf arkadaşımız Özge, yaşamlarımıza dair pek çok gerçeği hepimize yeniden sorgulattı. Günlük yaşantımız esnasında hiçbir şekilde güvende olmayışımız tedirginliklerimizi artırdı. Kadınların her yanında bir tehlike yumağı biriktiğini gösterdi. Son birkaç yıl içerisinde dahi aklımıza gelen çeşit çeşit, kaza denen hikayeler var. Antep'te Ezgi Alya arkadaşıyla scootera binerken ehliyetsiz sürücünün çarpması sonucu hayatını kaybetti. İstanbul'da Başak Cengiz yolda yürürken samuray kılıcıyla öldürüldü. Aydın'da Zeren Ertaş asansöre bindiğinde asansörün bakımının yapılmaması sonucu asansöre sıkışarak hayatını kaybetti. 2024 yılında 227 kadın eski kocası, akrabaları, eski sevgilisi, sevgilisi gibi kişiler tarafından öldürüldü. Arkadaşımız Özge yolda yürürken elektrik çarpması sonucu hayatını kaybetti, daha nice ve türlü türlü... Neden yaşamak bu kadar zorken ölmek bu kadar kolay?

ÇÜRÜK GİDADAN ÇÜRÜK BİNAYA

Hayatın bizleri önceleyerek inşa edilmemesinin sonuçları hepimiz için çok ağır tablolarla sonuçlanıyor. Asansör bakımı

mühendis odalarının denetiminden çıkarılıyor, şirketlere bırakılıyor ve 100 liralık asansör malzemesinin alınmasından dahi imtina ediliyor. Elektrik bize ulaşmasındaki her aşama şirketlerin ellerine, keyfiyetine bırakılıyor. İzolasyon hataları gibi pek çok sorun yaşanıyor. Binaların sağlıklı müteahhitlerin ellerine bırakılıyor, kolonlardan malzeme çalınıyor. Ve katiller sokaklarda ellerini kollarını sallayarak dolaşabiliyor. Halk gıda sorunuyla baş başa bırakılıyor ve konserve kutulardan zehirlenmeler artıyor. Büyük bir denetimsizlik her yanı kuşatıp hayatlarımızı zindana çevirirken şirketler ellerini ovuşturuyor.

Hayatlarımızın her bir zerresinde paranın tadı olduğu için hayatlarımızın tadı kalmıyor. Yaşamak gittikçe kadınlar için zorlaşırken ekonomik ve politik olarak kadınların yaşam alanları gittikçe daraltılıyor. Şiddete karşı koruyan haklar ellerinden alınırken kadınlar ne yapacak, yaşam alanlarını nasıl güvenli bir hale getirecekler?

"Bugün bunları yaparsak hayatlarımız istediğimiz şekilde değişir" diyebileceğimiz bir yapılacaklar listesi yok. Yapılması gerekenler ve bize düşen sorumluluklar ise elbette var. Değişimin kendisi güçlü bir iradeyle gelir. Hayatın şirketlere teslim edilmesinin sonucunu canıyla ödeyen bizler, özelleştirmelerin ölüm getirdiğini görüyoruz. Yaşamın

toplumsallaştırılması ve halkın toplumsal işlerde söz ve denetim sahibi olması gerektiğini de biliyoruz. Alınan kararların tartışılmasında da denetlenmesinde de takibinde de bizlerin yer aldığı bir toplumsal düzende en fazla kâr ettirecek en ucuz malzemeler değil, insan yaşamına en uygun malzemeler olacaktır. Yasalar, elektrik şirketlerinin en fazla kâr edeceği şekilde yükümlülükleri esnekleştirmez; elektrik şirketlerinin ve onları denetlemek için kurulduğu söylenen yandaş kurumların ellerinde değil toplumun kendisinin elinde bulunur. **ÖLÜMÜ BEKLEMELİK İÇİN YAPILACAKLAR VAR**

Ölen kız kardeşlerimizin davalarının sürmesi, suçlu olan herkesin cezasını alması dahi bizim toplumsal olarak oluşturabildiğimiz baskı kadar mümkün. Depremlerde, yolda yürürken, koşarken, scooter sürerken, uyurken, yemek yerken, işteyken, her an her yerde güvende yaşayabilmenin yolu yaşadığımız bu denetimsiz toplumsal düzende sadece gözaltıları ve tutuklamaları beklemek değil, bunu değiştirmek için hareketin içerisinde bulunmaktır. Öldüren değil yaşatan bir sistem istiyorsak bu ancak bizim kendi ellerimizle kurulabilir. Kadınların daha özgür, eşit bir dünyayı kurması ve yaşanabilir kentleri inşa etmesi böyle mümkün olur.

Mecliste patrona ilaç kadına zehir

Mecelis tatile girdi. 1 Ekim'de yeniden yasamaya başlayacak. Bu yıl Meclisin gündemi, işçi ve emekçi kadınlar açısından oldukça yoğundu. İktidarın gündeme getirdiği, altında imzası olan yasalar ve önümüzdeki dönem yasalaşmayı bekleyen gündemler ise kadınlar açısından hiç iç açıcı değil. Tüm itirazlara rağmen iktidarın ısrarla geçirdiği yasalar, birbirinden alakasız yasaların toplandığı torba yasalar ile haklarımızdan, bizlerden patronların kasasını doldurmak üzere daha da kısıldı.

HAYVAN KORUMA(?) YASASI

Fotoğraf: Güven Yılmaz/AA

BİRÇOK siyasetçinin, kadın örgütünün, işçi ve emekçinin karşısında yer aldığı "Hayvanlar Koruma Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi" Meclis Genel Kurulunda onaylandı. Bu kanun, "ötanazi" adı altında sokak hayvanlarının toplu katlını ön gören bir kanun. Tüm itirazlara rağmen cumhur ittifakının oyları ile kanun Meclisten geçtikten sonra, AKP'li ve MHP'li vekiller hayvanların katlini onayladıklarını bir hatıra fotoğrafı ile taçlandılar.

TASARRUF GENELGESİ

Mecliste Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi adı altında kamuda tasarruf tedbirleri içeren bir kanun da bu yıl Meclis Genel Kurulunda kabul edildi. Bu kanun kabul edilmeden önce de Cumhurbaşkanlığına bir "Tasarruf Tedbirleri Genelgesi" Resmi Gazete'de yayımlandı.

Özellikle kamu emekçileri açısından oldukça tartışma konusu olan kamuda tasarruf tedbirleri; kreş, servis, lojman gibi kamu emekçilerinin sahip olduğu birçok hakkı budamaya yöneldi. Ege Üniversitesinde "zarar ettiği" gerekçesiyle üniversite bünyesindeki kreş kapatıldı. Eskişehir'de yine "kamu zarar" denilerek bir ortaokul kapatılacağı ortaya çıktı ama MEB'in iktidara yakın Maarif Vakfına 5 milyon lira aktarabileceği "kamu zarar" olarak görüldü.

Birçok kamu kurumunda servisler kaldırıldı; sağlık, eğitim gibi kamu hizmetlerinin gerçekleştirilmesi için gerekli olan kaynaklar sınırlandırılmaya başlandı. Özel sektörde de patronlar kendilerince

"tasarruf" önlemleri almaya başlayarak işçilerin servis, yemek, klima gibi çeşitli haklarını törpülemeye başladı.

SOKAKLAR KARARACAK

Tasarruf tedbirleri içeren kanunla birlikte kadınların güvenli bir yaşam talepleri açısından önemli bir nokta olan sokak aydınlatmalarının da maliyetinin merkezi bütçe içindeki payının azaltılarak yerel yönetimlere devredileceği yer alıyordu. Gerekçe olarak da "otokontrolün sağlanması" deniyordu. Yani aydınlatmaların azaltılması için belediyelere bilinçli bir mali yük yükledi. Bu, özellikle işçi ve emekçi kadınlar açısından daha karanlık sokaklara ve güvensizliğe mahkum olmak anlamına geliyor.

Ekmek ve Gül olarak 572 kadına sorduk: "Sokaklar sizin için yeterli kadar aydınlık mı?" Kadınların yüzde 82,7'si yaşadığı veya iş yerinin bulunduğu sokakta aydınlatmaların yeterli olmadığını söyledi. Kadınların çok büyük bir bölümü güvenle sokakta yürüyemediğini ifade etti. Anketin sonuçlarını okumak için QR'i okutun.

Fotoğraf: Midjourney-Firat Turqu/Evrensel

VERGİ PAKETİ

MECLİSTEN geçen bir diğer paket ise vergi paketi. Bu paketin iktidar tarafından propaganda edilmiş "vergide adalet", "çok kazananın az vergi" şeklindeydi. Ancak paket açıklandıktan sonra çok da şaşırılmayacak şekilde az vergi paketiyle yerli şirketlerden alınan kurumlar vergisi yüzde 25'ten yüzde 10'a düşürüldü. Çok uluslu şirketler için ise vergi düzeyi asgari olarak yüzde 15 olarak belirlendi. Dövizli vergiler dışında işçi ve emekçilerden alınan gelir vergisi yüzde 27 oranında kesilmeye devam ederken patronların vergi oranları düşürüldü. İşçi ve emekçilerin ücretleri vergi kesintileri yüzünden yıl sonunda kuşak döner, işçi ve emekçilerin cebinde bir şey kalmazken patronların kasa-sından gram eksilmesin diye bu paket çıkarıldı.

Vergi paketi görüşülürken öne çıkan bir nokta vardı. Görüşmeler sırasında AKP'li milletvekilleri vergide asgari ücret istisnasını hedef alarak, "Bu haliyle asgari ücret istisnasının, vergi harcamasının içerisindeki payı yüzde 3'e yaklaşmıştır" dedi. Açlık sınırının 19 bin 234 olduğu ve asgari ücretin açlık sınırının altında yer aldığı; AKP'nin 190 milyar liralık kamu ihaleleri verdiği 20 inşaat patronunun 8'inin 2023'te hiç vergi vermediği, birçok sanayi odası başkanının hiç ya da çok cüzi miktarda vergi verdiği hatta paketin altına imzasını atan AKP Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve ailesine ait şirketin vergi vermediği ortaya çıktı.

Fotoğraf: Evrensel

Fotoğraf: Evrensel

ÖĞRETMENLİK MESLEK KANUNU

TÜRKİYE'nin dört bir yanında öğretmenlerin karşı çıktığı, AYM'nin daha önce iptal ettiği Öğretmenlik Meslek Kanunu da TBMM Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonunda kabul edildi. Genel Kurulda ise 22 maddesi öğretmenlerin tüm karşı çıkışlarına rağmen kabul edilen yasanın diğer maddelerinin görüşülmesi ise Ekim 2024'e ertelendi. Bu kanun öğretmenler için mes-

leğin değersizleştiği, iş güvencesini ortadan kaldıran, kurulacak Milli Eğitim Akademisiyle eğitimde gerileştirilmenin hızlanacağı, eşit işe eşit ücretin ortadan kaldırılacağı ve öğretmenlerin özlük haklarını hedef alan bir kanun olarak karşımızda duruyor. Kadın öğretmenler ise hem eğitimdeki gerileşmeden hem de mesleğin güvencesizleştirilmesinden daha çok etkilenenler.

AİLE VE GENÇLİK FONU

ORTA Vadeli Programda özel olarak "ailenin korunmasına" yönelik çeşitli vurgular yapılarak belli planlamalar yer almıştı. Bu planlamalardan biri de Aile ve Gençlik Bankası kurulmasıydı. Bu banka kuruldu ve Aile ve Gençlik Fonu kurulması Mecliste onaylandı.

Aile ve Gençlik Fundanın evlenecek çiftlere kredi uygulaması da yakın bir zamanda başlatıldı. Sınır Bu kredinin ön koşullarından biri ise çiftlerin kabul almadan önce geçmesi gereken evlilik eğitimidir. Eğitimin içeriği ise kadınların toplumsal yaşamdaki eşitlik mücadelesinden uzak birçok unsur barındırıyor. Bu unsurlardan çarpıcı olanı ise eğitim içeriğinde bulunan, kürtaj hakkının kullanılmasına yönelik telkinlerin bulunduğu kısım.

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

9. YARGI PAKETİ

9. YARGI Paketi, iktidarın uzun bir süredir dilindiği. 39 maddeden oluşan paket, ceza infazındaki bazı düzenlemelerden Medeni Kanun'da yapılacak olan değişikliklere pek çok madde içeriyordu. Kadınlar açısından ise en öne çıkan şey ise kadınların evlendikten sonra kendi soyadlarını tek başına kullanmalarını engelleyen bir maddenin paketin içinde yer almasıydı. Anayasa Mahkemesinin kadınların eşlerinin soyadlarını kullanma zorunluluğunu düzenleyen Medeni Kanun maddesini Anayasa'nın "eşitlik ilkesine" aykırı bularak iptal etmesi ardından bir seneden uzun süre geçmesine rağmen Meclis yeni bir yasa yapmamış ve sonunda 9. Yargı Paketi'nin içinde AYM'nin iptal ettiği madde küçük kelime oyunlarıyla aynı şekilde eklenmişti. Gerekçesi de "kadının kendi soyadını kullanmasının aileyi tehdit etmesi ve çocukların psikolojisini olumsuz etkilemesi" olarak açıklandı.

İktidar, Anayasa Mahkemesi'nin Anayasa'ya aykırı olduğunu ifade ederek iptal ettiği bir maddeyi aynen yeniden yasalaştırmak istiyor. 9. Yargı Paketi, Meclisin Adalet Komisyonundan geçmiş olsa da AKP'li vekillerin soyadı düzenlemesine yönelik gelen tepkiler sebebiyle bu maddenin düzenlenebileceğini belirtmesi, daha sonra bu maddenin pakette yer almayacağı söylemleri de gündeme geldi. Meclisin yasama yılı bir ay kadar uzatılrsa da 9. Yargı Paketi Genel Kurula gelmedi. Ancak böylesi bir gerekçe ile önümüzdeki dönem bu maddenin geçmesi "aileyi koruma" adı altında kadınların her türlü anayasal hakkının gaspının önünü açacak bir kapıdır.

Fotoğraf: Besti Karalar/DHA

MECLİS NELERİ YAPMADI?

BU yasama döneminde çoğunluğunu Cumhur İttifakının oluşturduğu Meclis, tüm çocuklar için okullarda bir öğün ücretsiz ve sağlıklı yemek sağlanmasını, kadınların şiddete karşı daha etkin korunmasını, tüm kamu ve özel kuruluşlarda çalışan kadınların iş yaşantısını kolaylaştırmak ve istihdamını artırmak için ücretsiz kreş ve bakımevleri kurulmasını, güvenceli iş ve insanca yaşanılabilecek bir ücreti garanti almayı, kadınların evlendikten sonra kendi soyadlarını tek başına kullanabilmesini sağlamayı ön gören yasalar yapmadı.

Kadınların eşit ve özgür bir yaşam taleplerini ifade eden birçok yasa teklifi, soru önergesi ve gündem Mecliste işçi ve emekçi kadınların temsilcileri tarafından ifade edildi. Kadınların taleplerini görünür kılmak açısından kadınların mücadelesi bu vekiller tarafından Meclise taşındı. Ancak tek adam iktidarın bu teklifleri reddetti, soru önergelerini görmezden geldi, gündemleri başından savdı.

Önümüzdeki dönem, haklarımızın daha fazla hedefe alınacağı, biz örgütlü bir tepki vermedikçe ipin ucunun kaçacağını öngörmek yanlış olmaz. Bizler adına, bizlerin aleyhine kararlar alarak hayatlarımızdan tasarruf eden, kendisini dışında hiçbir emekçiye, canlıya yaşam hakkı tanımayan sermaye iktidarına karşı birbirimize sırtımızı yaslayarak mücadele etmenin vakti geldi de geçiyor. Bunu gerçekleştirmediğimiz ölçüde nefes alabilmemiz koşulları her geçen gün daralıyor.

Fotoğraf: Evrensel

Kreşimiz özelleştirilmesin!

MERHABA sevgili Ekmek ve Gül okurları,

Ben Ege Üniversitesi Hastanesi SES İş Yeri temsilcisiyim.

Uzun süredir gündemimizde olan kreş meselesi için yazmak istedim. Üniversitemiz bünyesinde olan kreşimiz için önce kapatılacağı sonrasında ise vakıfa devredileceği yönünde bir duyum aldık. "Kreşimiz" diyorum çünkü bu hakkımızı mücadele ile biz emekçiler kazandık. "Duyum" diyorum çünkü ne bir veliye ne de sendikaya süreç hakkında hiçbir bilgi verilmedi. Fakat uğraşlarımız sonucu öğrendik ki Sayıştay raporunun "zarar ediyoruz" ibaresi üzerine kreş özelleşecekmiş. Tüm sendikalarla bir refleks oluşturup, verilerle toplantı düzenleyip atacağımız adımlara karar verdik. Şu ana kadar 3 tane eylem yaptık ve süreç devam ediyor.

Eylemlerimizde de belirttiğimiz gibi Orta Vadeli Program ve 12. Kalkınma Planı kapsamında, kamuda tasarruf tedbirleri adı altında bu özelleştirme gerçekleştirilmeye çalışılıyor. Tasarrufun sermayedarların kendisinden yapılması, emekçilerin sırtından yapılmaması taleplerimizle çıktık meydanlara.

Kadınların omuzlarına yüklenen çocuk bakımının sebebi olan, kadınları çalışma hayatından uzak tutma gayretinde olan iktidara bizler, çocuklarımızla meydanlara çıkarak cevap veriyoruz. Evlerimize hapsedmeye çalışanlara, hapsolmayacağımızı öğreteceğiz.

7 gün 24 saat açık, nitelikli, sağlıklı, ücretsiz kreş talebimizle alanlara çıktık. Biliyorum ki geçmişteki örnekler ve deneyimlerimizle, el ele taleplerimizin arkasında durup mücadelemizi sürdüreceğiz; ülkenin dört bir yanında çocuğuna bakmak adına işini bırakan kadınlar için, 2 saat uyku ile çalışmaya zorlanan kadınlar için, çocuğunu iş yerine getirdiği için mobbinge uğrayan kadınlar için, bizim olan hakkımız için...

Selin AKGÖL
İZMİR

Göbekten bağlı kadınlar

Suna DERViŞ
Ankara

Haziran ayının ilk haftaları, Ankara'daki iki şehir hastanesinde epey hareketli geçti. Bilkent Şehir Hastanesindeki yoğun çalışma koşullarına, görev tanımına dahil olmayan işlerin yaptırılmasına itiraz eden taşeron işçiler, Sağlık Bakanlığına yürüdü. Böylece birçok ildeki şehir hastanesine de yayılacak bir kıvılcım ortaya çıkıverdi. Bu protestodan kısa bir süre sonra benzer sebepler ile Etlik Şehir Hastanesindeki şirket çalışanları da başhekimlik önünde buluşup sorunlarını ve önerdikleri çözümleri yetkililere duyurmaya çalıştı. Birçok kamusal hizmeti ihaleyle devralmış taşeron şirketler, sayıca en kalabalık grup olan kadın işçileri hastane hiyerarşisinin en altına yerleştirmeyle uğraşırken şehir hastanelerinde eşitsizliğe karşı biriken bu öfkeye de ilk olarak kadın işçiler önderlik etti.

Protestoların üzerinden neredeyse iki ay geçti; işten çıkarmalar, istifaya zorlamalar ile yüz yüze gelen işçilerin sorunları birikiyor, talepleri ise hâlâ taze. Biz de protestoların ardından Etlik Şehir Hastanesindeki kadınların çıkardıkları sonuçları, yaptıkları gözlemleri aktarmaya çalışacağız.

Kimi işçinin grev, kimisinin işi yavaşlatma dediği başhekimlik önünde yapılan buluşma, "Olmadı, beceremedik" cümleleriyle anılmaya başlıyor kadın işçilerin çoğunda. Instagram hesabı üzerinden fısıltı gazetesi biçiminde örgütlenen buluşmaya birçok işçinin geleme-miş olması, "Biz bu işi beceremedik"

fikrini besliyor. Ortaya şu soruyu atıyoruz: "Nasıl oluyor da aynı koşullarda zorlanan, aynı şef ve müdür baskısına maruz

"Eyvallahı olmayan kadın" ile "her şeye boyun eğmek zorunda olan kadın" neden ortak hareket etmeli?"

kalan işçiler arasında kimisi dışarı çıkarken diğeri dışarı çıkmaya ikna dahi edilemiyor?" Bu soruya konuştuğumuz işçilerin neredeyse hepsi iki farklı profili kıyaslayarak yanıt veriyor: "Eyvallahı olmayan kadın" ile "her şeye boyun eğmek zorunda olan kadın."

Etlik Şehir Hastanesi iki yıldır işlevsel olan bir hastane ve açıldığı gün taşeron şirketler işçi alımı yaparken bu alımların ana ağırlığı kadınlardan oluşuyor. Kadınların içerisinde ise boşanmış kadın sayısı çok fazla. Hastanedeki iş, kadınların birçoğunun ilk iş deneyimi. Birçok işçi kadının ifadesine göre "kocasından boşanmış, başka iş deneyimi olmamış" kadın işçi profili patronun elini rahatlatıyor, çünkü patrona, idarecilere bağımlı duruma getirilebiliyorlar.

GÖZÜ HİÇBİR ŞEYDEN KORKMAYANLAR

Protestoyu organize etmiş, arkadaşlarını ikna etmeye çalışmış kadınların birçoğu kendini anlatırken "hayatta her şeye mücadele ettiklerini" vurguluyorlar. Dün kocasıyla ettiği kavga da var olma mücadelesini, şimdilerde şeflere karşı verdiğini söylüyor işçiler. Boşanma süreçleri neredeyse hepsi için zorlu geçmiş, "Ne kocaya ne babaya eyvallah edilmemiş" ki şimdi şeflere "eyvallah edilsin"miş. Çocuklarının yüzünü göremedikleri vardiyalar da evin ihtiyaçlarını tek başına karşılamak için yapılan mesailer de "mücadelenin" devam eden biçimleri olarak söyleniyor. Erkek işçilerin birçoğuna örnek olduklarını söyleyen bir işçi "Hayatın sillesini yemişiz, gözümüz hiçbir şeyden korkmaz. Buluruz bir yolunu, çözümünü" diyor.

İŞSİZLİK KORKUSU

Madalyonun diğer yüzünde ise başka bir profil var: İşçilerin deyimi ile "her şeye boyun eğmek zorunda kalan kadın." Boşanmak zorunda kalmış kadınların yaş ortalaması 40-45'e yaklaşınca bastırılan ilk korku, "başka yerde iş bulamamak" oluyor. "Az dış sıklım" diyen işçiler, sert eleştiriliyor kadınlar tarafından. Fakat birçoğu günün sonunda kadınların neden dış sıklım zorunda kaldığı fark ederek onları buna mahkum edenlere sinirleniyor. Yaşı görece fazla olan ve evin tek çalışanı olan kadınların karşısında patron, müdür, şef en ağır şekilde baskı kuruyor. Kadınların öznel durumları, boyun eğdirmenin yollarına dönüşüyor şirket için.

HAYATA KARŞI VERİLEN KAVGA ORTAK

İşçiler kendilerine rota kurmaya çalışırken bu iki profil arasındaki farklara dikkat çekerek "ortak mücadelenin zor olduğunu" düşünüyorlar. Oysa "eyvallahı olmayan kadının" en iyi anlayabileceği, paydaşlık kurabileceği, baskının ve zorlukların arasında nefessiz kalmış kadın değil midir? Hayata karşı verilen kavga; yoğun bakımın bitmeyen işinde, acilin stresinde, koca hastanenin her bir yerinde ne kadar da ortak. Kadın işçiler; idarecilerin aşağılayıcı sözlerine, tazime, şiddete karşı ilk duygusunu, düşüncesini yanındaki kadın işçiyle paylaşıyor. Böyle olunca, ortak sorunlara karşı da birbirine güven duygularını geliştirerek, birlikte değiştireceğine inanarak, yan yana durarak mücadele etmek bir zorunluluk olarak ortaya çıkıyor.

Fotoğraf: Evrensel

'Hakkımız olanı istemeden alamayız'

Merhaba. 51 yaşında bir işçiyim. İşe girdiğim kimya fabrikasında ambalaj bölümünde çalışıyorum. İş yerimde her fabrikada olduğu gibi çalışanlar arası ayrımcılık var. Usta, kalite kontrolcü, makinist, vardiya amiri ve işçiler. "Kraldan çok kralcı olan" çalışma arkadaşlarımızın küçük farkları büyütüp bizi başka bir kategoride görmelerinin yarattığı birçok sorun var.

İşimi hakkıyla yapıyorum. Çalışmak güzel. Zor olan mobbinge uğraşmak. Çalışma arkadaşlarımla bu sorunları konuşurken "Diğer fabrikalar da böyle, sen fabrika görmemişsin" diyorlar. Çoğu yaşadığı en ufak sorunda başka bir yerde işe girmek istediğini dile getiriyor ama maalesef iş yerindeki şartların iyileşmesi için adım atmıyor. Ben de "Hakkınızı arayın, sürekli iş yeri değiştirmeyin. Madem hepsi aynı burayı değiştirelim" diyorum onlara. İş yerindeki mobbing ve çalışma koşulları anlat anlat bitmez.

Biz gelelim ara zam meselesine. İş yerinde zam konuşulmadı. Alınan bazı kararlar oldu fakat bizim bunlardan da haberimiz olmadı. Belki de toplantıları yapılmıştı. Önceden performans primi vardı. Elden veriliyordu. Prim

miktarı, duruma ve işin koşullarına göre değişiyordu. Bazen 2 bin lira bazen bin lira olacak şekilde. Daha sonrasında bir anda 18 bin lira olan maaşımızın artık 20 bin lira olduğunu söyleyerek ara zammı konuşmamıza fırsat vermeden konuyu kapattılar. Bir de maaş aldığımız bankamız değişti. Belli bir promosyon ücreti ile değiştiler. İşçilere bu promosyon verilmeyecekmiş. Üzülmediğim şey işçilerin bütün bu olanlara sessiz kalışı. Hakkımızın verilmemesini o kadar kabullenmişiz ki... Farklı fabrikalarda da aynı hikayeler yaşanıyor.

İSRAİL İLE İHRACATA SES ÇIKARANLAR ATILDI

Çalışmaya başladığım ilk ay fabrika, İsrail'e ihracat yaptığı için tepki gösteren 50 işçi işten çıkarıldı. İsrail'e ihracatın son bulunduğunu da duyurmuşlardı. Sıvı bölümüne alındığım zaman paketlediğim sabunlar için "İsrail'e ihracat yok değil mi?" diye sordüğümde, ihracata devam edildiğini öğrendim. Emeğin dilinden, emeğin yüreğine yazdım bu mektubu Ekmek ve Gül'e. Umuyorum tüm dünyada işçiler haklarını kazanırlar. Hakkımız olanı istemeden de alamayız.

*İşçi bir kadın
ANTEP*

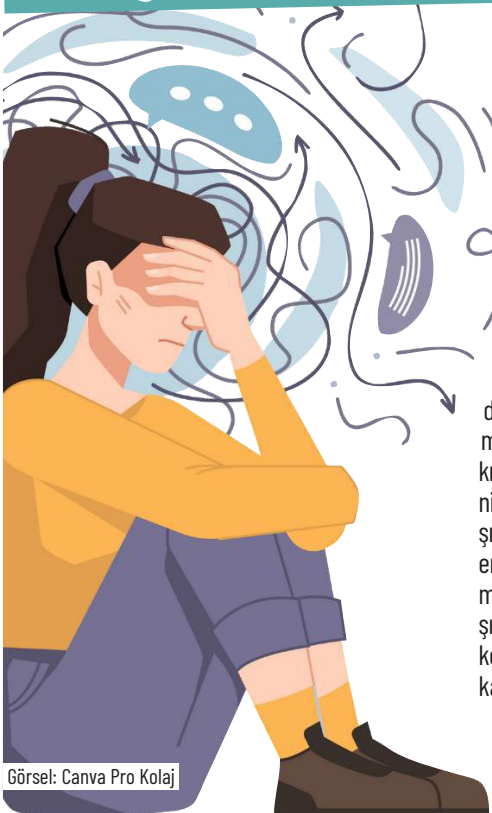
Atanamayanları umutsuzluğa boğan paket

ÜNİVERSİTE hayatım boyunca hem çalışıp hem okuyan bir kadın olarak ancak mezun olabildim ve henüz atanamamış bir öğretmenim. Mezun olduktan sonra dertlerin azalmasını bir kenara bırakalım sorunlar katlanarak devam etti. Bulduğumuz koşullar bize başka çıkar yolu bırakmıyor pek. Özel sektörde 9-10 saat mobbinge uğrayarak çalışıp asgari ücret almak yerine atanıp kısmen daha yüksek maaş alabileceğimiz işlere girmek istiyoruz. Annelerimizin bize "kolunuzda bir altın bileziğiniz olsun" lafına gülüp, geçerken şu an bunun için dua eder noktaya geldik. Özellikle "kamuda tasarruf" diye açıkladıkları pakette bizi iyice umutsuz bir tabloya sürüklediklerini görüyoruz. Bir şekilde yerleşmenin eşliğine geldiğinde bu sefer de karşımıza mülakat çıkıyor. Bu böyle uzayan, çoğu kişi için de bir yere varamayan bir süreç. Fakat biliyorum ki bu süreci başarılı bir şekilde atlatsam dahi hayatımda inanılmaz değişiklikler yaşanmayacak. Ben yine tek başıma eve çıkamayacağım ya da çıkacağım ama ay sonunu yine getiremeyeceğim. Sonsuz bir öğrencilik hayatına mecbur bırakılmamız yetmiyormuş gibi her geçen yıl daha kötü bir öğrencilik deneyimine şahit oluyoruz. Birkaç yıl önce aldığım KYK kredisiyle ev kiramı ödeyebiliyorken şu an verilen 2 bin lira krediyle ya da bursla bir oda dahi kiralanamadığını düşününce içimde büyüyen öfkeyi durduramıyorum. Bu öfkenin yalnız benim içimde büyümediğini de biliyorum. Dilerim benimle aynı kaderi paylaşan kız kardeşlerimle birlikte bizi zorunda bıraktıkları bu hayatın hesabını en kısa zamanda sorarız, soracağımıza eminim

*Özel sektör öğretmeni
ANKARA*

Fotoğraf: Pixabay

Ulaşılabilir psikolojik destek herkesin hakkı

Görsel: Canva Pro Kolaj

Psikolog Görkem YILMAZ

ZORLAŞAN hayat koşullarında cinsiyet eşitsizliği derinleşirken ekonomik sıkıntılar sebebi ile toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması daha da güç hale gelmiştir. Bu sebeple kadın emekçilere iki kat sorumluluk yüklediği yadsınmaz bir hal almıştır. Peki neden? Aslında bunun nedeni, hepimizin bilip dillendiremediği, belki de dillendirmek istemediği bir konu: eşit işe eşit ücret. Aslında bu dört kelime, görmezden gelmeye çalışanlara rağmen kadın emekçilerin yaşadıklarını daha görünür kılmaktadır. Çünkü toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin doğurduğu kadın emekçilerin emeğinin karşılığını alamıyor oluşu toplum nezdinde kadın emekçilere ekonomik ve duygusal krizler yaratmaktadır. Bu krizler kadın emekçileri hak arayışından uzaklaştırırken hayatlarını idame etme konusunda da tükenmişlik sendromuyla karşı karşıya bırakmaktadır.

Emeğinin tam karşılığını alamayan emekçiler bu mücadele boyunca sosyal yaşamı idare etmekte güçlük çekerler. Mecbur bırakılan bu durum içerisinde toplumun her kesiminden

mücadele verenler, kendi hayatları ve bakmakla yükümlü oldukları kişilerin hayatları için büyük kaygı duyarlar. Öncelik verilmesi gereken şudur ki bu kaygıya sebep olan sosyal ve psikolojik sorunların çözümüne ilişkin destek verilmelidir. Tüm bu ekonomik sıkıntılar içinde mücadele eden emekçilere her aile sağlığı merkezinde ücretsiz psikolojik destek imkânı sağlanmalıdır. Bu olanak 'Her Aile Sağlığı Merkezine Bir Psikolog Projesi' ile mümkün kılınarak kişilerin düzenli ve sağlıklı takip edilmesine katkı sağlayacaktır. Çünkü ücretsiz ve ulaşılabilir psikolojik destek herkesin hakkıdır. Bu gibi hizmetlerin sağlıkta, eğitimde ve sosyal desteklerin yetersizliğini tam anlamıyla gideremeyeceği düşünülse de bu önyargıları kırabilmek; bu tür destekleri başlatmak ve istikrarlı bir şekilde sürdürmekle mümkün olacaktır.

Fakat burada dikkat edilmesi ve konuşulması gereken önemli bir nokta da psikolojik destek hizmetini veren emekçilerin yaşadığı meslek tanımı sorununun çözülmemesi ve bu nedenle ihtiyacı olan kişilerin alması gereken bu hizmetin ücretsiz ve ulaşılabilir olmasının engellenmesidir.

Görsel: Ekmek ve Gül

OMEGA MOTOR'DA İŞTEN ATMALAR SÜRÜYOR Patron kıdemli işçi istemiyor

Vardiya çıkışında konuştuğumuz kadın işçilerden biri, patronun ve insan kaynakları müdürünün kıdemli işçi istemediğini, peyderpey işten atma yoluyla bu işçilerden kurtulma yoluna gidildiğini anlatıyor.

Fotoğraf: Freepik

H.DEMİR
İstanbul

Dudullu Organize Sanayi Bölgesi'nde (OSB) işten atma, mobbing, kıdem ve ihbar tazminatlarının gasbedilmesi, OVP çerçevesinde ücretlerin sabitlenmesi, kalifiye ve kıdemli işçi yerine asagari ücretle çalışan işçi tercih etme hali devam ediyor. Asgari ücrete temmuz zammı yapılmaması OSB'deki fabrikalarda çalışan işçiler tarafından tepkiyle karşılanıyor.

Her fabrikada farklı tonlarda tepkiler varken Omega Motor'da Türk Metal Sendikasının örgütlenme girişimi baha ne edilerek fabrikanın açılışından bu yana çalışan kıdemli işçiler, her ay 6-7 kişi çıkarılarak cezalandırılıyor. 2 yıl önce fabrikada 650 işçi çalışırken bu sayı bugünlerde yaklaşık 450 işçiye düştü. Vardiya çıkışı tüm bunlara dair Sancaktepe, Ümraniye, Samandıra, İçerenköy-Bostancı servislerine binen kadın işçilerle konuşuyoruz.

SENDİKA GİRMESİN DE NE OLURSA OLSUN

Vardiya çıkışında konuştuğumuz kadın işçilerden biri, patronun ve insan kaynakları müdürünün kıdemli işçi istemediğini, peyderpey işten atma yoluyla bu işçilerden kurtulma yoluna gidildiğini anlatıyor. Kadın işçi, sendikandan iş yerine girmesinin adeta intikamının alındığını belirterek "Sırf sendikandan yetkisi düşsün, yetki almasın diye kapı önündeki direniş sürecinde 150-200 işçi işe alındı. Şimdi görüyoruz ki bunun nedeni eski kıdemli işçileri çıkarmak ve

yenilerini de yetiştirmekmiş. Omega patronu işçiyi yük görüyor. Daha fazla yük olmasın, kıdem ve ihbar tazminatı yükselmesin diye işten atmalara başladı. 2, 3 hatta 4 işçinin yapması gereken işleri bir işçiye yaptırıyorlar. Kadın işçilere sürekli mobbing var. Bizi ihbarcılığa zorluyorlar" diyor.

Vardiya çıkışından sonra Emek Mahallesi'nde konuştuğumuz kadın işçi ise işten atılma tehdidi ve baskısıyla yaşamaktan, iş yükünden, düşük ücretlerden bıktığını ifade ederek "Asgari ücretin en az 25 bin ve 30 bin lira olması gerekiyor. Asgari ücret yerinde sayıyor, kiralalar tavan yapıyor. Pazara gitmiyoruz, ayda yarım kilo tavuk tüketiyoruz" diyor.

Fabrikada işçiyi işçiye takip ettirdiklerini söyleyen kadın işçi, "Bundan büyük mobbing yok" diyor. Temmuz gelip geçti ancak hâlâ zam yapılmadığını söyleyen kadın işçi, "Ek zam hakkımız, istiyoruz. Asgari ücret yılda iki kez zamlansın. Giyim, çocuk yardımı, eğitim yardımı haklarımız güvenceye alınsın. Çocuklarımızı okula göndermekte bile tereddüt ediyoruz. Mehmet Şimşek ve bu hükümet ekonomiyi düzeltemez. İş gücü bizden vergi almak" diye ekliyor.

'BÖYLE ZALİMLİK GÖRMEDİM'

Fabrikanın ön tarafında konuştuğumuz kadın işçi ise "Hem temmuzda zam yapamayacağım, ücretler sabit kalmasını diyeceksin hem de verginin tüm yükünü biz işçilere keseceksin. Böyle bir zalimlik görmedim" diyerek tepki gösteriyor. İşçi kadın, 3 seçim dönemi boyunca AKP'ye oy verdiğini ve pişman olduğunu dile getirirken "Şu sendika olayı çıktığı günden itibaren AKP'nin ne ol-

duğunu iyice gördüm. Hiç yoktan her ay birçok arkadaşımız işten atılıyor performans, iş yeri disiplini bozma gibi uydurma nedenlerle. Vergiyi bizim patrondan alsınlar. Üç kuruş zam yapıyorlar 3 lira vergi alıyorlar bizden" diyor. İşçilerin kamerayla iş yerinde, servislerde izlendiğini ve muhbirliğin örgütlendiğini söyleyen kadın işçi, "Biz onursuz değiliz. Kimsenin hafiyesi de değiliz" diyor.

'BEN İŞÇİDEN VERGİ ALMAYACAĞIM DESENE, DEMEZ'

OSB parkında konuştuğumuz kadın işçi ise Ekonomi Bakanı Şimşek'in OVP ile işçi ve emekçi düşmanı bir program oluşturduğunu söyleyerek "İşçiler olarak her şeyin farkındayız. Verginin tamamına yakını işçilerden, memur ve emeklilerden alacağım" demek insafsızlık değil de nedir?" diye soruyor. Vergide adaletsizliğe dikkat çeken işçi, "Vergi affını holdinglelere çıkarıyor. 'Ben işçilerden vergi almayacağım' desene. Demez. Çünkü işçi düşmanı bu hükümet. Biz boyun eğmeyeceğiz. Yeniden sendika gelinceye kadar mücadeleye devam edeceğiz. Eğitim yardımı için her yıl en az 30-40 bin lira yardım yapılınsın" diyor.

Vardiya çıkışında servis içinde konuştuğumuz

müz bir başka kadın işçi ise kadın işçiler zayıf görüldüğü için mobbing uygulandığını ifade ediyor ve anlatıyor: "Yanılıyorlar. Biz ne mobbinge ne de hakaret ve küfürlerine pabuç bırakmayacağız. İntikam için kıdemli en eski arkadaşlarımız işten atılıyor. İşçiler olarak bu duruma tepki gösterip üretimi durdurmazsak bunlar bu baskılara devam ederler. Yılda 2-3 ay vergi dilimi adı altında ücretlerimizi kesiyorlar. Zenginlerden tam vergi aldıklarını duymadık. Vergi aflarını zenginlere holdinglelere uyguluyorlar. Adalet zaten yok. Vergide de yok. Bu hükümet, onun bakanları hepsi işçi düşmanı. Onların OVP'si

de işçi düşmanı bir program. Tek yol var bizim için o da birleşmek ve mücadele etmek."

Fotoğraf: Evrensel

Mesele rant değil hayat olmalı

KÜÇÜKÇEKMECE'de Atatürk Mahallesi'nde oturuyoruz. Bulduğumuz bölgeye kentsel dönüşümün girmesi zor. Şu anda yıkılıp yerine yapılamayan çok bina var. Küçükçekmece'nin yüzde 60'ı yerle bir olacak durumda. İnsanlar belediye gidip evlerinin durumunu öğrenmeye korkuyorlar çünkü bina çürük çıkarsa ne olacağını bilmiyorlar.

25-30 yıldır bu çevrede yaşıyorum. Oturduğumuz bina sağlam değil fakat kiralara çok yüksek. İnsanlar asgari ücretle geçinmeye çalışıp aldığı paranın yüzde 80'ini kiraya veriyor. Ablam 10 yıl önce kendine bir ev aldı ve evi de gayet güzel. Şu an ev almaya kalksa alamaz.

1999 depremi yaşandığında durum çok kötüydü. O günden bugüne çok bir şey yapılmadı deprem bölgelerinde. Binaların dışı yapıldı ama içi aynı kaldı. Sadece görünen yüzeyini kapattılar ve yeni gibi görünmesini sağladılar. Yeni yapılan binaların bile ne kadar sağlam olduğunu bilmiyoruz. Ama yeni bina diyerek oturuyoruz. Aslında 6 Şubat depreminde gördük yeni binaların da sağlam olmadığını. Denetim yok. Gittiğimiz AVM'lere, kuförlere, çalıştığımız iş yerlerine, okullara ve daha birçok yere ne kadar güvenebiliriz?

Deprem için vergiler toplandı ama bir yatırım yapılmadı. Daha doğrusu herkes kendi cebine yatırım yapıyor. İnsanlara yatırım yapılmıyor. İnsanlar da doğal olarak kaçıp gitmenin derdine düşüyor.

Bulduğumuz bölgenin belediyesi başka bir partiye ait olduğu için AKP destek vermiyor. İktidarın yerel yönetimi desteklemesi lazım. 4 yıl içinde bir deprem yaşarsak sağ çıkabilir miyiz, bilmiyorum. Her tarafımız bina yığını.

Japonya'da olan depremlerde kimse ölmüyor. Çünkü sistemleri var, kontrolleri yapılıyor ama bizim ülkemizde yok. Bu bir rant meselesi. Amaç insana değil ranta yatırım yapmak. Bu şekilde yaşamaya devam etmemeliyiz.

Aysun
İkitelli/
İSTANBUL

Fotoğraf:EkmeK ve Gül

Fotoğraf:EkmeK ve Gül

DEPREMİN ÜZERİNDEN BİR BUÇUK YIL GEÇTİ

Hatay'da sorunlar katlanarak büyüyor

Hediye YİĞİT Adana

6 Şubat depremine Adana'da yakalandım, annem ve babam Hatay'ın Yaylıca köyünde yakalandı. Yaşadığımız ilk şokun ardından hemen anne, babama sonra akrabalarımıza ulaşmaya çalıştım. Her yer mahşer günü gibiydi. O günleri detaylı anlatıp yeniden aynı şeyleri yaşar gibi hissetmek istemiyorum. Zaten her şeyi tam detayına kadar hepimiz gördük, ben depremin üzerinden bir buçuk yıl geçmesine rağmen depremin izlerinin hâlâ silinmediği Hatay'ı ziyaretimden bahsetmek istiyorum.

Annem ve babam doğma büyüme Hatay'ın Yaylıca köyünden. Eskiden 2-3 ayda bir yanlarına gidiyorken depremden sonra 15 güne bir ziyaretlerine gidiyorum. İki yaşlı insan için de depremin etkisi çok uzun sürdü. Bir yıla yakın evlerine giremediler, evin bahçesinde derme çatma

çadırda yaşadılar.

Geçtiğimiz hafta yine annemleri ziyarete gittim. Eve girmeye korktuklarından bahçede oturuyorlar. Baktım bahçede bir kalabalık var. Hatay'dan misafirlerimiz gelmişti. Hepsisiyle selamlaşıp çay servisi yaptıktan sonra sohbet başladı. Ne kadar havadan sudan konuşsak da laf dönüp dolaşıp depreme geldi.

'YIKILAN EVİN KREDİSİNİ ÖDÜYORUM'

Birgül, "Ben babamdan maaş alıyorum, evimiz yıkıldı. İlk günler çok rezil olduk, sonra bu konteyner kente yerleştirildik. Önceleri bize içme suyu veriliyordu, artık dağıtmıyorlar. 4 bin 500 liralık yiyecek kartı veriyorlardı, artık o da verilmiyor. Koşullarımız düzeleceğine her geçen gün daha da kötüleşiyor. Daha az imkandan yararlanıyoruz" diyor. Burada 500'den fazla konteyner var, hangi kapıyı çalsanız herkesin ayrı bir derdi var" diyor.

Atike ise emekli ve yalnız yaşıyor. Son zamlarla birlikte maaşı 10 bin lira olmuş. "Eskiden 2-3 ayda bir kuru gıda yardımı yapılıyordu, onunla idare ediyordum. Ama artık dağıtılmıyor. Emekli maaşım var diye Kızılay'dan yardım alamıyorum. Yardım başvurusunda bulunduğumda 'Geliriniz var' denilerek reddediliyorum. Madem gelirimi biliyorsun, giderimi de bil o zaman. Ne kadar giderim var bil, ona göre davran. Ben olmayan evimin kredi taksitini ödüyorum. Her yere başvurduğum, bir cevap alamadım. Evim yıkıldı, bir çöp bile alamadım ama ev kredisini ödüyorum. Maaşımdan bana bir şey

kalmıyor ama gelirin var deyip geri gönderiyorlar beni" diye anlatıyor yaşadığını.

HER ŞEY HÂLÂ BELİRSİZ

Fadime, 2 bin 200 lira engelli maaşı alıyor. "Bu ay 900 lira ilaç farkı ödedim. Her ay ilaç farkına ödediğim para miktarı artıyor. 4 bin 500 lira gıda yardımı kartı alıyorduk. 2 ay önce onu da kestiler. Benim başka hiçbir gelirim yok. Evi hasar görenlere devlet 15 bin lira para ödemişti. Ben ona başvurduğum. Meğer tapuda bir yanlışlık varmış, bizim evde karşı komşu oturuyor gibi görünüyormuş. Parayı da o almış. O para alındı görünüyordu diye bana yardım gelmiyor. AFAD ile görüştüm, savcılığa dilekçe verdim, ne yaptıysam sorun çözülemedi. Hiçbir yardım alamıyorum. Yıkılan evimizin yerine ev yapılıyor dediler ama nerede yapılıyor? Ne kadar para ödeyeceğiz? Belli değil" diye yaşadığı mağduriyeti anlatıyor.

ESKİ GÜZEL GÜNLERE DÖNELİM...

Her geçen gün belirsizliklerin arttığını söyleyen Fadime, elleri kolları bağlı konteyner kentte hayatta kalmaya çalıştıklarını belirtiyor. "Yaşam bizim için çok zor, engelli olunca daha da zor" diye ekliyor.

Herkes birbirinin derdini üzüntüyle dinliyor. Eski günlerden konuyu açıyorlar, eskiden şöyle güzeldi böyle güzeldi diye. Kimsenin gelecek beklentisi kalmamış, kimse hayal bile kuramıyor. Hatay'ın eski güzel günlerine kavuşmasını, tüm sorunların bir an önce çözülmesini istiyoruz.

Mülteci mahallerinde akşam sessizliği

Merve KARATAŞ
Antep

Kayseri’de başlayıp kentimize de sıçrayan mülteci avının üzerinden kısmen zaman geçmiş olsa da Suriyeliler açısından korku, kaygı ve tedirginlik ne o gün başladı ne de saldırılar bittikten sonra son buldu. Mültecilere yönelik politikalarında patronların kâr hırsı ve ucuz emek sömürüsünü ana eksenine alarak hareket eden iktidarın yanı sıra Antep özelinde, özellikle son dönemlerde muhalefet partilerin siyasi temsilcilerinin neredeyse tek gündeminin Suriyelileri hedef göstermek olduğu ve yine kentteki çeşitli patron dernekleri ve demokratik kitle örgütlerinin, hatta emek ve meslek örgütlerinin de mültecilere karşı propagandalara destek verdiği şahit olduk.

Patronlar için ucuz işgücü, yanlış politikalarının günah keçisi, gerçek dışı çözüm önerilerinin ve “İrkçi

‘Artık Suriyelilere ev de vermiyorlar. Ev sahibinin evden çıkartmaya çalıştığı bir sürü tanıdığım var. Evden çıkartılırsak ve polis tarafından ikametimizin orada olmadığı fark edilirse diye şimdiden korkuyoruz.’

değilim ama...” cümlesiyle başlayıp “savaş bitti, geri dönsünler”, “bu misafirlik fazla uzadı”, “onlar yüzünden şehirler yaşanmaz hale geldi” gibi ifadelerin öznesi Suriyelilerin bir kısmı Suriye’ye geri gönderildi ya da dönmek zorunda kaldı. Burada kalanlar ise bu sıkışmışlığın ortasında yaşamaya değil hayatta kalmaya çalışıyor.

MÜLTECİ KADINLARA EV HAPSİ

Türkiye’de en çok mülteci nüfusuna sahip ikinci şehir Antep’in yaklaşık yüzde 16,57’sini oluşturan Suriyelilerin yaşadıkları mahalleler artık akşamları daha sessiz.

Özellikle mülteci kadınlar gün içinde bile ihtiyaçlarını karşılamak için güvenli buldukları alanın dışına tek çıkmamaya ya da hiç çıkmamaya özen gösteriyor. Sınır dışı edilme korkusu üzerine konuştuğumuz 20 yaşındaki Hani, yakın zamanda

abisinin başından geçenleri şöyle anlatıyor: “Abim üç arkadaşıyla buluştuğu için polisler yanına geliyor ve hemen kimlik soruyorlar. Abim de kimliğini evde unutmuş ve çok korkmuş. Polis uzun süre kendisini beklettikten sonra bir daha olursa kesin geri gönderileceğini söyleyerek abimi bıraktı.”

Yaşadıkları bu olaydan sonra geri gönderilme korkusuyla çalıştığı tekstil atölyesinden ayrılmak zorunda kalan Hani, artık evden hiç çıkmadığını söylüyor. Oysaki o, Antep’te yaşama-ya devam etmek isteyenlerden. Vatanışlık alıp geri gönderilme korkusu olmadan yaşamak ve bir zanaat öğrenip çalışmak en büyük hayali.

PATRONLARIN VAZGEÇİLMEZİ: MÜLTECİ ÇOCUK İŞÇİLER

Patronlar için ucuz emek gücü olan mülteciler, geçinme kaygısı ve işsizlik tehdidi altında yaşam sürmeye devam ediyor. Erdoğan-Şimşek saldırı programlarının halka vaat ettiği yoksulluk ve hayat pahalılığından Suriyeliler de azade değil. 12 kişilik ailesinde sadece 15 ve 20 yaşındaki iki erkek kardeşinin çalıştığını söyleyen Hani’nin anlattıkları patronların aç gözlülüğünün hangi boyutta olduğunu gösteriyor: “Kardeşlerim tekstil atölyesinde, her biri haftalık 2-3 bin lira civarında alıyor. Şimdi buzdolabımız bomboş, sana sunacağımız bir meyve bile olmadığı için utaniyorum. Evdeki 5 çocuk çoğu zaman aç yatıyor. 13 yaşındaki kardeşim tekstil atölyesinde katlama işi bulmuştu. Günde 12 saat çalışmaya dayanamadığı için bırakmak zorunda kaldı. 10 yaşındaki yeğenim de iki hafta dayanabildi. Çocuklara daha az para veriyorlar diye işe hemen alıyorlar onları. Diğer abilerim sürekli iş arıyor ama bulamıyorlar.”

Antep’te sadece kayıt dışı tekstil ve deri atölyelerinin değil; Başpınar OS-B’deki kimi fabrikaların da konfeksiyon bölümlerinde 10-11 yaşında mülteci çocukları çalıştırdığını ve son dönemde bu oranlarda ciddi artış olduğunu göz önünde bulundurduğumuzda çocuk işçiliğinin, önümüzdeki süreçte patronların yedek iş gücünden ziyade kurtarıcı iş gücüne dönüşeceği bir tablo olarak görebiliriz.

NEFRET EVSİZ BIRAKIYOR

2013’te ailesiyle Halep’ten Antep’e yerleşen 35 yaşındaki Rana’nın da yaşadıkları, Hani’den pek farklı değil. Rana’nın eşi bir lokantada günde 12 saat, 500 liraya çalışarak 4 çocuğuna, hasta babasına bakmak zorunda. 2 odalı ortalama 45 metre karelik yıkık dökük bir eve ayda 5 bin lira kirayı geciktirmeden ödemelerine rağmen ev sahibinin her kira günü “Artık evden çıkın, sizi istemiyorum” lafını eksik etmediğini dile getiriyor. İrkçiliğin barınma konusunda bile ne denli problemler yaşattığını ve en çok bu zamanlarda Halep’i özlediğini söyleyen Rana, “Şimdiye kadar başka bir ev bulabilsem zaten taşınmıştım ama ev kiralari çok yüksek. Artık Suriyelilere ev de vermiyorlar. Ev sahibinin evden çıkartmaya çalıştığı bir sürü tanıdığım var. Evden çıkartılırsak ve polis tarafından ikametimizin orada olmadığı fark edilirse diye şimdiden korkuyoruz. Halep’te 4 odalı geniş ve bahçeli bir evimiz vardı. Ama orada ne elektrik ne su ne de çalışabilecek bir iş var” diyerek Suriye’ye gitmek isteseler bile gidebilecek koşulların orada olmadığını anlatıyor.

ÜRETİM BANTLARINDA BİRLİKTE SÖMÜRÜLÜYÜRÜZ

Herkesin konuştuğu Suriyelileri, burada kalmak isteyen ve gitmek isteyip de gidemeyen iki mülteci kadından dinledik bu kez. Yaşamları, korkuları, kaygıları, yoksullukları da bir o kadar tanıdık. Birlikte yoksullaşıyoruz, fabrikaların-atölyelerin üretim bantlarında birlikte sömürülüyoruz. Akşamları dışarı çıkmaktan hepimiz imtina ediyoruz çünkü her birimizin sokakları, mahalleleri güven-siz. Ancak bunların sorumlusu mülteciler değil. Yoksulluğa, insanlık dışı yaşam koşullarına duyduğumuz öfkeyi, bizi bu hale getiren ve üstelik aynı yoksullukla cebelleşen bizleri birbirine düşman etmeye çalışan sermaye sınıfı ve onlara hizmet eden siyasi iktidar yerine mültecilere yönelmek bize değil bizi ezenlere kazandırır. Tüm bu dertlerimizin karşısında insanca yaşayabilmek ise hepimizin özlemi. Mülteciler, hedef göstereceğimiz düşman değil, bu düzeni değiştirmek için birleşmemiz gereken sınıf kardeşlerimiz.

'Dertlerimizle baş başa'

Filiz GÜR*

"Onlar için acı ve talihsizlik, memnuniyet ve keyiften çok daha geniş bir olasılıklar yelpazesi sunar: Tutkuyu ve umudu besleyen hayallerin neredeyse hiçbirinin yeşermediği muhayyileleri, belleğin yeşerttiği, korkuyu her daim besleyen bir otlak haline gelmiştir."

George Eliot, Silas Marner

O halde bu alıntının gölgesinde neşeyi besleyelim ne dersiniz? Yazılarımın altına mail adresimi koyduğumdan beridir pek çok mektup ulaşıyor elime. Bazısı sadece anlaşılacağını düşündüğü bir ruhla temas etmek için bazısı da masum bir merak duygusuyla yazılmış bu mektupları okurken derin bir yakınlık hissiyle doluyorum. Bir kısmı derdine derman sorar bir dille kaleme alınmış olabiliyor. Benim de aklıma şöyle bir şey geldi kız kardeşlerim. Ben zaman zaman sosyal medyada Güzin Abla'ya aslında çok da yanıt beklemediğim dertlerimi yazıp onun adına kendi ağzımın payını verdiğim cevaplar yazıyorum. Okuyanların da eğlendiğini düşünüyorum. Bunu sizin yolladığınız ve peşinen çok da ciddi olmayan bir yanıtı izin verdiğinizi düşündüğüm mektuplarla burada da yapabiliriz.

'GÜZİN ABLA' TARİHİ

Bu köşeyi bana belli şeylerin tarihini yazmam için tahsis etmiş olan yayın ekibini tatmin etmek adına öncelikle bu geleniğin de tarihini yazmak isterim. 1911 yılının Mart ayında 20 yaşında bir genç kız Rock Island Argus'ta yazan Elizabeth Thompson'a bir mektup yazıp aşık olduğu ve 2 yıldır görüştüğü adamla evlenmek için çok mu genç olduğunu sorarak tavsiye istiyor. Bayan Thompson'un kısacık "Hayır" yanıtıyla köşesi bir tavsiye köşesine dönüşüyor ve yaklaşık 4 yıl boyunca bu işi sürdürüyor. Bu bizim bildiğimiz "Güzin Abla" konseptinin tarihi. Ama yayıncılıkta "tavsiye köşesi" diyebileceğimiz ilk örnek, 1690'da Athenian Mercury'de görülüyor. Bu az sayfalı yayındaki tavsiye köşesi, 17. yüzyılda okurlardan gelen tıp, felsefe, siyaset gibi konularda pek çok soruya tavsiye niteliğinde yanıtlar oluşturmuş. Mektuplar çoğalınca farklı disiplinlerde yanıt veren 4 yazar bu köşeyi birlikte yürütmeye çalışmışlar. Kadınlardan gelen sorular üzerine de onlara

Havası fabrika dumanı kokan mahallelerden birinde kadınlar yürüyüş yolunun kenarındaki çimlerde buluşuyor. Yoksulluk, yoksunluk derken konu vaat edilen mahalle kreşlerine geliyor.

ŞAKITMA ŞAKITTİM

Rumuz: Binnaz

Kıymetli Filiz Ablacım,

Size de oluyor mu bilmem ama bazı günler kendi varlığıma tahammül edemiyorum. Öyle hafakanlar basıyor ama bir yandan yemek yapıp, bulaşık yıkayıp sağa sola koşuyorum. Öbür yandan hafakanlar basması da elmalı ve süt eksikli reçeteleri vardır.

En son böyle olduğunda kalktım ben de akıtma döktüm. Koca ninem olsa belki kurşun dökerdi. Ama illa bir şey dökmeli yani öyle basmış basanlar. Sadece keşke döktükten sonra başında 80 saat dikileceğimi de hatırlasaydım; şakit şakit bitmedi. Bir de üstüne oturup kaç kepeçe hamur yedim diye alkali kalli düşününce hafakanlar are mortal combat. Şimdi müzik çirsin buraya, ben çıkıyorum mutfaktan. Siz neler şakıtıyorsunuz böylesi durumlarda? Instagram hikayelerden sordum ama derdime derman bir reçete bulamadım. Belki sizin aklınızla ortak bir çare bulunur. Sevgiyle...

Arzuhalci'nin yanıtı:

Canım Binnaz, Görüyorum ki yok saymaya çalıştığın sıkıntılarını, "hafakanlar basıyor" kod adıyla karbonhidrata gömerek, kadim reçetelerle geçiştirmeye çalışıyorsun. Lokma da akıtma da kurşun da dökseñ nafile Binnazım. O yüzden sen bu tip durumlarda hiç bulaşıkla yalaşıkla oyalanmadan dışarı çık. En yakın ganyan bayisine git,

adını beğendiğin atlara kupon doldur. Çim pist mi kum pist mi bakmadan çayını söyle, yarışı bekle. Bağır çağır. Kupon tutarsa dondurma alırsın, yatarsa eve yayan dönersin.

Biraz ademoğlunun başa çıkma mekanizmalarını denemeni tavsiye ederim bal yanaklım. Onların yöntemleri, dertleri bırak dünyayı yok saymaya yatkin olduğundan mütevellit sonuçları itibarıyla yalnızca senin hafakanlarına çare olmakla kalmayıp ev ahalisinin hafakanlarını bile yola getirecektir. Öyle nokta atışı. Öyle bir can derdine düşüren cinsten. Hafakan kimmiş?

Yine de akıtma dökücem dersen bari yanına peynir çıkar. Reçel filan hiç çıkarma. Aman diyeyim. Sarıldım say güzel kızım.

yönelik Woman Mercury yayınlanmaya başlanmış.

İlişki tavsiyesi konsepti ise New York Evening Post yazarı Beatrice Fairfax ile başlıyor. Beatrice, kendisi 26 yaşında genç bir kadın olarak kadınlara hangi tecrübeyle ilişki tavsiyesi vermiş bilmiyorum ama dilinin tatlılığı olmasa sürdürülebilir bir köşe olmazdı. Üstelik yazarların pek çoğu yanıt almaktan ziyade duyulmak ve görülmek için yazıyor diye düşünüyorum. Bu çok hassas da bir iş olduğundan yazarımız, Beatrice Fairfax tak-

ma adını kullanmış, hemşiremizin asıl adı Marie Manning.

Güzin Abla'ya dönecek olursak, 1921 doğumlu Güzin Sayar, aslında tercüme yazarı yazarak başlamış köşeciliğe. 60'lı yıllarda "Sorun Söyleyelim" diye başladığı tavsiye köşesini "Güzin Abla Dertlerimizle Baş başa" adıyla farklı mecralarda devam ettirmiş. Ben genç kızken bizzat kendisinin verdiği yanıtları tebessümle okuduğumu hatırlıyorum. Ne yazık ki 1996 yılında rahatsızlanınca köşesini kızı

Feyza Algan devam ettirdi diye biliyorum. Kendisi bu dünyadan 2006 yılında ayrılmış olsa da ben kendi dertlerimle onu darlamaya devam ediyorum. Şimdiye kadar kendisine ipe sapa gelmez 4 mektup yazıp onun adına cevapladım.

İzninizle bugün hangi samimiyette yazıp yanıtlanacağımızı göstermek adına bir örnek kaleme alıyorum.

Bir hikaye, bir sığınak

Sevil ARACI

Oldukça genç bir yazar olan Edouard Louis'ın bu kitabı annesinin değişim anlatan, bunu anlatırken kendi çocukluğuna da ışık tutan, bir nevi otobiyografik bir roman.

Edouard Louis, selfie'nin keşfedilmediği, kameralı telefonların olmadığı bir dönemde, annesinin, fotoğraf makinesini ters tutarak kendine çektiği resmini anlatarak başlıyor. 20'li yaşlarında objektife gülmüşyere bakan kadını tanıyamıyor. Sanki o genç kadın annesi değil gibi. Çünkü yazar, çocukluğu boyunca annesini hep mutsuz, kötümser, ses çıkarmayan ve kendi öz değerinin farkında olmayan bir kadın olarak tanıyor. Annesinin o gençlik ve hayata umutla bakan hali için, "Mutluluğu görmek beni mutluluğun yıkımına yol açan adaletsizliği de görmeye mecbur bıraktı. Bu fotoğrafa bakarken ağladım çünkü istemeden de olsa, belki de aksine, onunla birlikte ve bazen ona rağmen, bu yıkımın aktörlerinden biri olmuştum" diyor.

YARIM ASIR FARKLA AYNI YAZGIDA KADINLAR

Louis, anlatısının bir yerinde yazar Peter Handke'nin annesinin Avusturya'da 1920'li yıllardaki günlük rutinini özetlediği cümleleri alıntılıyarak "Sofrayı kur, sofrayı kaldır; 'Herkes aldı mı?' Perdeleri aç, perdeleri kapat; ışığı aç, ışığı kapat; 'Banyonun ışığını açık bırakmayın'; aç, katla; doldur, boşalt; prize tak, prizden çıkar. 'Bugün de bitti'" dedikten sonra kendi annesinin de Avusturya'dan binlerce kilometre uzakta; yarım asır sonra aynı yazgıyı paylaştığını, aynı hayatı yaşadığını söylüyor. Şimdi de dünyanın herhangi bir yerinde pek çok kadın benzer bir yazgıyı paylaşmıyor mu?

Annesi ile birbirlerini gerçekten tanıma süreçlerini, "İlişkimizin tarihi ayrıldığı gün başladı. Sanki seninle zamanı tersine çevirmiştik, sanki önce ayrılmış sonra ilişki kurmuştuk, her

şeyin temelini sanki ayrılık atmıştı" diyerek anlatan yazar, kendi gerçek benliği ve duygularını da annesinden yıllarca gizlediğini itiraf ediyor. Zira yazar, yoksul bir ailede, türlü zorluklara göğüs gererek yaşadığı çocukluğunda, bir yandan da ailesinden eş cinsel olduğunu gizlemek ile uğraşmış.

Yazarın annesi iki evlilik yapan ve bu evliliklerden doğan çocuklarını yetiştirmeye çalışırken şiddetin her türlüünü yaşayan, mutsuzluğa mahkum olan bir kadın. Bir dönem yaklaştığı bir kadın sayesinde biraz olsun kendini görmeye, kendine önem vermeye başlayan Monique, o kadın ile yolları ayrılınca yeniden eski, mutsuz hayatına dönüyor. 45 yaşındayken şiddet gördüğü ilişkiden kurtulmak dışında bir çözümünün olmadığını farkına varan Monique, kendince devrim sayılabilecek bir kararla eşinden ayrılıyor. Bundan sonra da yavaş yavaş özgürleşen ve kendini bulan Monique ile Louis arasındaki ilişki de

bambaşka bir hal alıyor.

SİĞINABİLECEĞİN O YUVA

"Senin hikayeni anlatmaya bir kadının hikayesini anlatma niyetiyle başlamıştım ama şimdi farkına varıyorum ki senin hikayen, kendi yaşamının ve babamla birlikteki yaşamının seni mecbur bıraktığı var olmayışa karşı, bir kadın olma hakkını elde edebilmek için mücadeleye veren bir varlığın hikayesiymiş" diyen yazar, isyan bayrağını çekip kendimiz olabilmemiz; şiddete, aşağılanmaya, istismara ve yok sayılmaya dur diyebilmemiz için hiçbir zaman çok geç olmadığını da vurguluyor.

Bir kadının dönüşümünün ve çevresini de nasıl dönüştürebildiğinin anlatıldığı bu çok kısa ama derin roman, esaretten kurtulma ve dönüşme cesareti arayan tüm kadınlara ilham olsun deyip yazarın son sözleri ile yazıyı bitirelim: "Bu hikayenin, onun hikayesinin, bir şekilde, sığınabileceği o yuva olmasını dilerim."

KÜNYE

Yazar: Édouard Louis
Çevirmen: Ayberk ErKay
Yayınevi: Can Yayınları
Sayfa Sayısı: 80
İlk Baskı Tarihi: Nisan 2024

"Sofrayı kur, sofrayı kaldır; 'Herkes aldı mı?' Perdeleri aç, perdeleri kapat; ışığı aç, ışığı kapat; 'Banyonun ışığını açık bırakmayın'; aç, katla; doldur, boşalt; prize tak, prizden çıkar. Bugün de bitti"

Güneş hiç bu kadar cep yakmamıştı

'Bir hafta ailemiz, sevdiklerimizle tatil yapmak hatta güneş kremi kullanmak bile lüks oldu. Güneş hiç bu kadar cep yakmamıştı.'

Gamze PEKAL
Kadıköy-İstanbul

Yaz sıcaklarının artmasıyla bütün kişi yoğun mesai yapan emekçiler tatile gitmek için plan yapıyorlar. Kimisi memleketine gidiyor; kimisi de deniz tatili yapmak için yer bakıyor. Özellikle Akdeniz ve Ege'de tarihi zenginlikler, doğanın bize sunduğu plajlar gibi çokça seçenek var. Ancak son yıllarda yerli turistler için tatil yapmanın maliyeti ciddi oranda arttı. Konaklama, yeme içme, ulaşım, eğlence fiyatları o kadar yüksek ki insanlar normalde tercih etmeyecekleri çadır tatillerini ya da eş dost yazlıklarını tercih etmek durumunda kaldılar.

Yaz tatili için en popüler olan Bodrum, Çeşme, Antalya gibi yerlerde kişi başı konaklama ortalama bin 500 ile 5 bin lira civarında. Restoranlarda bir öğün yemek 400 lira ile bin lira arasında. Plajlardaki akıl almaz yemek fiyatlarını saymıyorum. Antik kentleri gezmek; tekne turu, su sporları yapmak istersek maliyet giderek artıyor. Plajların giriş ücreti sezlong ve şemsiye de ortalama bin lirayı buluyor. 4 kişilik bir ailenin bir haftalık tatili en az yüz bin liraya denk geliyor. Bu, aile bireylerinin her biri çalışsa da asgari ücretli için bir aylık kazançla-

rından fazlasını bir haftada harcamak demek.

Yılda bir kez rahat rahat tatil yapılamaz hale geldi. Yapabilen de hesaplayarak minimum düzeyde bir tatil geçiyor. Sezonluk çalışan işletmeler, esnaf da mutsuz, geçmiş yıllardaki kazancını sağlayamıyorlar. Yerli turist eskisi kadar değer vermiyorlar ya da müşteri seçmeye başlıyorlar. Ayrıca maliyetlerin artması kaliteyi de düşürüyor.

Benim gibi tüm bu sorunları değerlendirip çadıra kalmaya karar verirseniz kendi yemeğimizi pişirip, halk plajında keyifli keyifli yüzüp, uygun bir büfede tostla kahvaltı yapabilirsiniz. Daha sonra müze kartınızla antik kentleri, doğal alanları gezip bolca fotoğraf çekebilirsiniz. Akşam üstü butik bir restoranda yemeğinizi yiyip, telefonları şarj edip çadır alanına döndükten sonra ukulelele şarkı söyleyip sohbet edebilirsiniz. Kendi eğlencenizi de yaratabilirsiniz.

Gündüz güneşten de korunmak gerekiyor. Ancak güneşten korunmak bile oldukça maliyetli. Güneş kremleri bizi güneşin zararlı ışınlarından koruyarak cilt kanserine yakalanma riskimizi önemli ölçüde düşürüyor ancak her şey o kadar pahalı ki güneş kremi bile lüks kalıyor. 500, 600 liralara bulan güneş kremleri sağlık açısından kullanılması gereken ürünler olup halk sağlığı için ücretsiz sağlanması gerekirken inanılmaz fiyatlarla ulaşılmış durumda.

Kolaj: Canva Pro

ÜNİVERSİTE TERCİH DÖNEMİ BAŞLADI:

Hayaller başka, hayatlar bambaşka

Cemre KAVUKER
Kocaeli

Üniversite tercih dönemi sona erdi. Pek çok genç hem sıralamasına hem de yaşam koşullarına göre tercih yaptı. Öncelik yaşam koşullarıydı elbette. Hem 4 yıllık bir bölümü bitirip iş bulabilme hem de o 4 yılı az buçuk iyi koşullarda geçirebilme derdi. Bu yüzden gençlerin tercihleri çoğunlukla yaşadıkları şehirden yana oldu. Hayaller ile hayatlar çarpışarak tercih listeleri dolduruldu ve “onayla” butonuna basıldı. Şimdi “Umarım istediğim yer gelir” diye bekleme günleri başladı.

Üniversite tercihlerinin kafa karıştırıcı yanı genç kadınlarda biraz daha ağır basıyor. Şayet şehir dışı seçeneği varsa şehrin koşulları, güvenli olup olmadığı, yurt imkanları, ulaşım gibi konular araştırılıyor önce. Okula yakın yurtlar nerede, öğrenciler nerelerde yaşıyor, nasıl yaşıyor gibi sorular geliyor arkasından. Tüm bu seçenekler arasında bir de aile faktörü var. Pek çok ailenin ekonomik durumu, çocukların şehir dışında üniversiteye gidebilmesi için uygun olmuyor. Bu sene Kocaeli’de yaşayan pek çok genç kadın da bu seçenekler arasında geçirip bitirdi tercih dönemini. Kiminin aklında yazamadığı üniversiteler kaldı, kiminde yeni bir bölüme olan ilginin heyecanı...

Şehir dışında istediği bölümü tercih etmeye hazırlanan bir genç kadınla gö-

Görseller: Canva Pro Kolaj

rüşüyoruz. Birkaç ihtimal olarak yaşadığı şehirden bölümler de yazmış elbet. Ama ailesi kaygılı. Başka bir şehirde çocuk nasıl okutulacak? Her iki taraf da kaygılı. Hayaller, ekonomik durum, hayat gerçekleri, üniversite koşulları her şey birbirinin içine geçmiş durumda. Bu yazı yazılırken dahi bu genç kadının kafasında tercih listesine dair fikirler kocaman soru işaretleri ile duruyordu önünde.

GENÇ KADINLAR STRESLE BOĞUŞUYOR

Sınav sonuçlarına göre istediği bölümü tutturamayan gençler bir sene daha sınava hazırlanmayı düşünüyor. Bir yandan daha deneyimli ve tecrübeli olacaklar bir yandan da daha stresli. Ne kadar deneyimli olsa da bir sonraki

sınavda da “başarısız” olacaktı hissinin hep yakalarında olduğunu söylüyor yeniden sınava hazırlanacak bir genç. Şimdi yeniden bir program, yeni kitaplar, yeni bir tempo onları bekliyor. Yeniden hazırlanacağını söyleyen gençlerin büyük çoğunluğu dershaneye gitmeyi düşünmediğini, kendi başına çalışacağını söylüyor. Kütüphanede çalışmak için hazırlanan haftalık bir program ve belki birkaç sayısal ders için özel ders. Önlerinde tek bir hedef, istedikleri bölümü kazanacak bir sıralama. Ama bu bölümlere gidip gidemeyeceklerini de ekonomik koşullar belirleyecek.

Bir de önümüzdeki sene sınava ilk defa gire-

cek bir ekip var. Onlar da kendilerinden önceki grubun yaşadıklarını görünce ne yapacaklarını bilemediğini ifade ediyorlar. Bir kısmı zaten dershaneye gitmiyor.

KAFAMIZIN RAHAT EDEBİLMESİ İÇİN...

Ekonomik koşulların yanında genç kadınların üniversite için tercih ettiği şehirler genellikle büyük şehirler oluyor. Buradaki büyük şehir kıstasları üç büyük şehrin yanında öğrencilere alışmış, öğrencilerin daha rahat yaşayabildiği şehirler oluyor. “4 yılımı kafam rahat şekilde geçireyim” düşüncesi hakim. Diğer dikkat ettikleri nokta da giydikleri kıyafetlerin fark edilmeyeceği şehirlerin nereler olduğu. Genç kadınlar, kıyafetlerini giydikleri andan itibaren rahatsız edici bakışlarla karşılaşmak istemiyorlar.

Özünde, üniversite tercihleri, sadece bir okul ve bölüm seçmekten ibaret değil. Belirleyici etken ekonomik koşullar. Şehirlerin yaşam koşulları yan etkiler olarak görülüyor. Genç kadınların hayalindeki meslek, ilgi duydukları bölümler gibi kısımlar ise son sıralarda. Eğer hayatımızın önemli bir dönüm noktası ise bir bölüm seçmek, tüm bu koşulların üzerimizde baskı oluşturması da artık ses çıkarmamız gereken bir şey değil mi?

Tercihlerden sonra bizi ne bekliyor?

ÜNİVERSİTE sınavı maratonunu geride bıraktık. Sınav sonuçları kimileri için yeni başlangıçlar, hedefler ve güzellikler getirirse de kimileri için daha çetrefilli bir dönemin başlangıcı oldu. Sınava hazırlanmak için kullanılan kitapların ve dersane ücretlerinin yanı sıra sınav sonrasında da zorlu bir tercih dönemiyle karşı karşıya kaldık.

Özel üniversite ücretleri cep yakıyor. Öğrenciler ise bu ekonomik yükün altından kalkabilmek adına burs fırsatlarının peşinden koşuyor. Bu dudak uçuklatan ücretler-

den mağdur olan birçok öğrenci, sınava tekrar hazırlanma kararı almış durumda. Sınav sonrasında birçok arkadaşımız masraflarını daha rahat karşılayabilmek adına çalışmaya başladı. İş yerlerinde cinsiyet ayrımcılıkları, mobbing, kötü muamele ve tacizlerle karşılaşan genç kadınların sorunları arasında barınma ve geçim sıkıntısı da var. Artan yurt ve ev kiralarıyla birlikte üniversite öğrencilerinin barınma sorunu gün geçtikçe içinden çıkılması zor bir hale geliyor. Okurken bir yandan

çalışan sıra arkadaşlarımız yoğun iş temposundan dolayı kendilerine ve sosyal aktivitelere zaman ayırmayı ikinci plana atmak zorunda kalıyor. Parasız bir eğitim hayatının herkesin hakkı.

Şevval MENGÜ
Avcılar/İSTANBUL

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

MÜLTECİ DÜŞMANLIĞININ ÇOCUK BOYUTU

MÜLTECİ düşmanlığının doruğa tırmandığı günlerden geçiyoruz. Bunu sadece yetişkinler değil, çocuklar da yapıyor. Bunun en çarpıcı örneklerini okullarda gözlemliyoruz. Türkçe tek bir kelime dahi bilmeyen ve eğitim almaya çalışırken eğitim hakkından yoksun bırakılan mülteci çocuklar mülteci düşmanlığını okullarda dibine kadar yaşıyorlar. Yetişkinlerin empoze ettiği ırkçı düşüncelerle okula gönderdiği yerli çocuklar mülteci çocukları bilinçsizce ezip geçiyor.

Sınıfta bir mülteci çocuğa soru yönelttiğimde eğer soruyu bilemezse gülüşüp dalga geçmeler; soruyu bilirse "Vay be nasıl da bildi" ya da "Tesadüfen bildi" gibi küçük gören davranışlar sergileniyor. Sınıfta birbirine kızan yerli çocukların bu kızgınlıklarını ifade etmek için birbirlerine hakaret niyetine "Suriyeli" demesi, ders sırasında harita görselinde Suriye'yi gördüklerinde çocukların anlamsız şaşırması ve gülüşmeleri...

Okul bahçesinde ve koridorlarında da mülteci çocukların dışlandıkları apaçık görülüyor. Teneffüs zili çaldığında farklı sınıflarda olsalar da koridorda buluşup birlikte oyun oynayan mülteci çocukları görebiliyoruz. Onlar her teneffüste koridorda ya da okul bahçesinde bu-

luşup birlikte oyun oynuyorlar. Çünkü diğer çocuklar onları oyunlarına almak istemiyor. "Bizim de evimiz vardı. Çok güzeldi. Bahçesi vardı, içinde havuz vardı, çok özledim orayı" diyor bir tanesi. Anadillerini konuşamamak, anadilinde eğitim alamamak, kendi coğrafyası ve kendi tarihi yerine başka bir ülkenin coğrafyasını ve tarihini anlamadığı bir dille öğrenmeye çalışmanın zorluğunu yaşıyorlar.

Zihnimden hiç silinmeyen bir anı şu: 8. sınıf T.C İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi işlediğim bir sınıfta "Mustafa Kemal'in ilk görev yeri Şam'dır" diyorum ve karşımda oturan Suriyeli kız çocuğunun bana bakan gözleri doluyor. "Başka bir ülkenin tarihini dinlemek nasıl bir duygu?" diyorum ona, titreyen sesi ile sadece "Güzel" diyebiliyor.

Evet, dünya siyasetine yön verenler, ülkelere en acımasız şekilde savaşa sürükleyip sömürenler, insanları kapitalizmin, savaş tüccarlığının çarkında öğütenler çocukların tertemiz yüreklerini de ırkçılık zehri ile zehirliyorlar. Çünkü beslendikleri kaynak bu İRKÇILIK, SAVAŞ, SÖMÜRÜ...

Aysun GÜNGÖR
MALATYA

STAJ MI KÖLELİK Mİ?

BEN bir şirketin insan kaynaklarında stajyer olarak çalışıyorum. Sabah 9'dan akşam 6'ya kadar çalışıyorum. Ücreti 7 bin lira ve hiçbir şeye yetmiyor. Hem ihtiyaçlarımı karşılayıp hem de kültürel aktivitelere katılmak istememe rağmen katılamıyorum. Kendimi geliştirmek adına eğitimlere, dil kurslarına katılmayı çok istiyorum ama aldığım ücret ile bunu karşılayamıyorum. Birikim de yapmak istiyorum ama bu maalesef hiç mümkün olmuyor. Üniversite öğrencisi olarak staj yaparken bazı yerler ücret vermiyor. Bu durum bizi gerçekten çok zorluyor. Sonuçta bir şeyler öğrenmek için o iş yerine vaktimizi harcıyoruz. Ailemize yük olmamak için harçlığımızı çıkarmaya çalışıyoruz. Hiç maaş alamayınca ailemizin "O zaman niye staj yapıyorsun ki" baskısına maruz kalıyoruz.

Maaş veren çoğu iş yeri ise öğrencilerin aldığı maaşla geçinip geçineme-

yeceğini, o iş yerinde bir şeyler öğrenip öğrenmediği gibi şeyleri düşünmüyor. Stajyer öğrencileri sadece getir götür için kullanan işletmeler var. Bu, bizlerin çalışma isteğini de olumsuz yönde etkiliyor. Hele ki kadın olarak çalıştığım yerlerde erkek çalışanların kadınları kışkırdıklarını, kadınların onlardan daha üstte olmasını istemediklerini gördüm. Ve bu, iş yerinde çok rahatsız edici bir durum. Hâl böyle olunca motivasyonumuz kırılıyor, uğradığımız mobbing bizleri yoruyor. Aldığımız maaşın yetmediğini de görünce "Neden çalışıyoruz ki?" demeden edemiyoruz. Bence tüm bunlar karşısında kadınlar eşit işe eşit ücreti, nitelikli staj alanlarını talep etmeli ve bu konuyu daha çok gündeme getirmeli.

İstanbul Aydın Üniversitesi
öğrencisi
İSTANBUL

'DEVLET BENİ KORUMADIĞI İÇİN SUÇLU SAYILMAYACAK'

25 yaşında, eski erkek arkadaşının tacizlerine maruz kalan bir kadını. Bu kişi; tüm iletişimimi kesmeme rağmen evime gelen, beni rahatsız eden biri. Bunun üzerine karakola şikayette bulundum, uzaklaştırma kararı çıkarttım. Bu süreç içerisinde uzaklaştırma kararı çıkmış olmasına rağmen evime gelmeye, mesajlar atmaya ve tehditlerine devam etti. Bunun üzerine tekrar şikayetçi oldum, uzaklaştırma kararı yeniden çıkarttım. Fakat tüm bunlara rağmen, iş yerimi veli gibi arayarak öğretmen olduğum iş yerime gelmeye çalıştı. Ertesi gün iş görüşmesine geldiğini söyleyerek iş yerime geldi. Bunun ardından tekrar şikayetçi oldum. Karakolda sadece ifade alındı. Elimde uzaklaştırma kararını ihlal ettiğine dair video ve arama kaydı olmasına rağmen gözaltına alınmayacağı söylendi. Gerekece işe fiziksel temas olmaması.

Caydırıcı hiçbir şey yapılmadı. Uzaklaştırma kararı sadece bir belgeden ibaret olarak görüldü. İhlal edilmesi durumunda bile yaptırımda bulunulmadı. Maalesef kadınlar öldürülmediği müddetçe hiçbir yaptırımda bulunulmuyor. Onca şikayetimin sonrasında caydırıcı hiçbir şey yapılmadığı için başıma herhangi bir şey gelmesi durumunda devlet beni korumadığı için suçlu sayılmayacak. Süreç boyunca çaba sarf etmekten ve sonuç alamamaktan oldukça yorulduğum. Her an takip ediliyor olma hissi ve yaşama hakkımın elimden alınabilecek olmasının tedirginliğini yaşıyorum. Yetkililer hiçbir şey yapmadığı için bu hislerle de yaşamak zorundayım.

Öğretmen bir kadın
Sultangazi/ İSTANBUL

KARANLIKTA BIRAKAN TASARRUF

BUGÜN sizlere kadın olarak yaşadığımız çoğu sorunun yalnızca birinden bahsetmek istiyorum; aydınlatma sorunu. Çağrı merkezi işçisiyim. Düzensiz vardiyalarla home office çalışıyorum. Ne yazık ki elektrik, internet kesintisi gibi sorunlar yaşadığımızda aldığımız asgari ücretten kesiliyor ve hemen şirkete geçmemiz gerekiyor. Mesai saatimi tamamladıktan sonra koşu koşu toplu taşımaya yetişmeye çalışıyorum. Genellikle akşam saatlerinde eve yaklaştıkça taşıtta çok az kişi kalıyor. Bazen bu yüzden mahalleye girmeyen ve taşıttan indiren şoförler de oluyor. Bazen de güvende hissetmediğimiz için erken inip

yürüme zorunda kalıyoruz. Asıl sorun buradan sonrası. Çoğu zaman sokak lambaları yanmıyor. Her yer karanlık olunca hemen aileden birini arayıp yola çıkmalarını, eve varana kadar telefonu kapatmalarını istiyorum ve hızlı hızlı eve varmaya çalışıyorum. Bu sorun ve korkularla yaşarken TBMM Genel Kurulunda kamu da tasarruf tedbirlerine ilişkin yasa kabul edildi. Bu tasarruf elbette bu sorunları yaşayan bizlerin haklarından olacak. Bunu kabul etmiyoruz ve haklarımız için her zaman mücadele edeceğiz.

Çağrı merkezi
çalışanı bir kadın
VAN

BU MİTING MÜCADELEMİZİN BİR AYAĞI

SINCAN'da bir yandan evde ne yeneceği, çocuğun isteklerinin nasıl karşılanacağı gibi sorunlar kadınların üzerinde baskı yaratmaya devam ediyor. Bazı kadınlar çocuğa bakacak birinin olmamasından, kreş fiyatlarının yüksekliğinden dolayı çalışmadığını ifade ediyor, bazı kadınlar ise çalışmanın bile bu düşük ücretler devam ettiği sürece yeterli olmadığını söylüyor.

Kadınların hayatındaki önemli sorunlardan diğeri ise uzun çalışma saatleri. Uzun mesai zorunlulukları, işten atma tehditleri ile işçi kadınların hayatı fabrika ve ev arasında geçiyor. Kadınlar evde dinlenecek vakit bile bulamadıklarını, kalan vakitlerini temizlik ve evin diğer ihtiyaçları için harcadıklarını söylüyorlar. Sincan'da yaşayan çoğu kadın senelerdir Sincan'ın dışına çıkmadığını, şehir merkezine bile gitmediklerini ifade ediyorlar. Kendileri için bir şeyler yapabilmeyen düşüncesi bile kadınlara çok uzak geliyor.

ÜCRETLERE ZAM ŞART

Kadınların yaşadığı bu koşullara karşı bir ses çıkarmak, talepleri birlikte dile getirmek

üzere Emek Partisi Sincan'da ücretlere Temmuz'da zam yapılması, çalışma saatlerinin günde yedi, haftada 35 saat olarak düzenlenmesi ve hafta sonu tatil hakkı, servet vergisi alınması talepleriyle bir miting düzenledi.

Bu mitinge çağrı yaptığımız kişiler arasında "Ülkemizde hiçbir şey olmaz" diyen de vardı miting yerinin uzak olduğunu söyleyen de "Birlik olmamız gerekir, biz halk olarak daha çoğuz" diyen de vardı. Miting çağrısı yaparken tanıştığımız orta yaşlarda bir kadın "Ben gençken anne-babama baktım, sonra evlendim çocuklarıma baktım, daha sonra torunlarıma baktım, yaşlanınca kocam hastalandı ona bakıyorum. Ben ne zaman yaşayacağım?" diye sordu. İşçi olduğunu söyleyen genç bir kadın ise mitinge çağrı yapan bildiriye alarak, "Evet halk olarak bir araya geliyoruz, seslerimizi yükseltmeliyiz, artık yeter, geçinemiyoruz" diyerek sitem etti.

Mitinge Ankara'nın farklı ilçelerinden çok sayıda kadın katıldı. Sayılan talepler dışında kamuda tasarruf paketi, artan iş cinayetleri, Filistin'de yaşanan katliam, MESEM programı ve çocuk işçilik gibi konular da ön plana çıktı. Mitingin sonrasında da konuştuğumuz

kadınlar böyle bir mitingin Sincan gibi işçilerin yoğun yaşadığı bir ilçede yapılmasının önemli olduğunu vurguladılar. Erdoğan ve Şimşek'in aldığı yüksek maaşlar karşısında halka asgari ücretin yeterli olduğunu söylemelerine öfkelerini dile getiren kadınlar, kendileri lehine herhangi bir düzenleme yapılmamasına da tepkililer.

Bu miting taleplerimizi dile getirmek için önemli bir adım olsa da bunun mücadelemizin başlangıcı olduğunu bilmemiz gerekir. Temmuz ayında bir zam yapılmamış olsa da zam talebimiz hâlâ geçerliliğini koruyor. Birçok kadın, verilmeyen zamları telafi edebilmek için fazla mesaiye kalmak zorunda kalıyor, kendi zamanından kısır çalışmak zorunda kalıyor. Şimdi yoksulluk sınırının üzerinde, insanca yaşayacak ücretler için, çalışma saatlerinin ve koşullarının iyileştirilmesi için, vergide adaletin sağlanması için bulunduğumuz her alanda bu mücadeleyi yükseltme zamanı.

Selen AKÇAKOCA
İşçiler DEMİRTAŞ
Ankara

İŞTEN ÇIKARMAYA VARDIYA YALANI

MERHABALAR, ben 2 yıldır bir metal fabrikasında çalışıyorum. Fabrikamızın dışı ne kadar güzel görünüyorsa içi de bir o kadar temiz ve düzenlidir. Hijyene, düzene dair en ufak bir sorun olduğunda hızla çözüme kavuşur. Ama bu kadar hızlı çözülmesinin nedeni biz işçileri değil, malzemeleri düşündükleri içindir. Bize verdikleri değeri ise daha geçtiğimiz haftalarda gönüllü çıkışlar ile işten çıkan 100 küsür arkadaşımız ile birlikte yaşadığımız süreçten anlayabiliriz.

Çalıştığımız fabrikada tek vardiyaya çalışıyoruz ve çoğumuz kadınız. Çalışanlar ağırlıklı olarak 40 yaş üzeri kadınlardan oluşuyor. Nedeni ise; ince iş gerektiren bir iş olması ve biz kadınların ev işi, hayat tecrübesi derken daha dikkatli ve en küçük detaya kadar dikkat etmek zorunda kalmamızdan kaynaklı. Bize tek vardiyadan üç vardiyaya geçileceğini dair bir bilgilendirme yapılmıştı. Ve devamında gönüllü çıkışların önünü açılarak isteyenlerin haklarını alarak işten ayrılabilceğini söylediler. Bunun üzerine 100 küsür arkadaşımız çıkışını verdi.

Ama biz üç vardiyaya geçmedik. Fabrika yönetimi bu kadar çıkışı beklemediklerini, şaşkınlıklarını söylediler. Biz ise bunun bir oyun olduğunu düşünüyoruz. "Biz bu kadar kayıp beklemiyorduk. Bir süre tek vardiyaya çalışaca-

ğız" dediler. Bir aydır işler azaldı. Önceden günde 4 bin ürün çıkarken, şu an bin tane çıkıyor. Küçülmeye mi gidiyorlar? Bilmiyoruz. İşler azalırken gönüllü çıkışların önünü açtılar. Ardından bizleri izne çıkardılar.

Bu yıl aynı süreçleri çevremizdeki fabrikalardan da duyuyoruz. Ve akıbeti hiç iyi sonuçlanmıyor. Hep benzer taktikler. Kadınlar olarak çoğumuz üç vardiyayı duyunca hayretle kaldık. İşten çıkmamak için ilk imza atanlardan biri de bendim. Ama ben üç vardiyayı kabullendiğim için o imzayı atmadım. Bunu istediğim için değil, mecbur kaldığım için imza attım. Krediler bir yandan, çocukların işsiz, ev kira... Fabrikada kalan çoğu arkadaş da bu yüzden o imzayı atmamak zorunda kaldılar.

İşten çıkan arkadaşlarımız ise çocuğu olan var, eşi istemeyen var. Eylül'de okullar da açılıyor. Eline bir miktar para geçsin diye çıktılar. Genç kızlar, nişanlı. Çeyiz yapıyorlar. Yani; kalanımızın da gidenimizin de sıkıntısı aynı.

Sonunda diğer fabrikalarda olanlardan biri olacak. Ya işsiz kalacağız. Ya da iş yükümüz artacak. Sonuç hangisi olursa olsun şu an herkes çok mutsuz ve "Acaba ne olacak?" sorusunun cevabını öğrenmeye ihtiyacımız var. Belirsizlik çok kötü bir şey.

Metal işçisi
Tuzla/İSTANBUL

PATRONUN DEMOKRATLIĞI MAAŞ ZAMMINA KADAR

BEN şu an üç kişinin çalıştığı bir hukuk bürosunda çalışıyorum. Patronum bizimle konuşurken iktidarın politikalarını eleştirir. Ekonominin kötü gittiğini söyler hatta daha ileri gidip her gün gelen zamlardan şikâyet eder. Ancak altında son model araba, dışarda yediği bir gecelik yemek benim bir maaşım kadar. Ancak bizi anlıyor mu havalarda ve dost canlısı davrandığını ve kötü ekonominin hepimizi etkilediğini iddia eder. Ta ki biz zam isteye yene kadar. Hükümetin emekçilerle alay edeceğine yaptıkları konuşmalar ve temmuzda zam yapılmayacağı açıklamasının ardından Emek Partisi bir miting kararı aldı. Buna ilişkin ben de iş yerimde birlikte çalıştığımız arkadaşlara "zam isteyelim" dedim. Aldığım cevap "Ama vermez ki" oldu. Buna göre bu düşünce haksızlığa teslim olmaktır. Biz hakkımızı aramadan, mücadele etmeden böyle bir şeyi kabul etmemeliyiz.

'KIRAZIN TADINI ÖĞRENİRSE HEP İSTER'

Geçenlerde markette tanık olduğum bir şeyi sizinle paylaşmak istiyorum. Genç bir kadın üç yaşındaki çocuğuna kiraz alamadı, çocuk annesini çekıştirdikçe kadın meyvelerden uzaklaşmaya çalışıyordu. Yakinlarındaki başka bir kadın buna üzülümüş olacak ki poşete kiraz doldurup çocuğa uzattı ancak annesi kabul etmedi. Geçekçesi ise "Çocuğum kirazın tadını henüz bilmiyor severse sürekli ister, alamam" oldu. Bunu duymak hepimizi derinden yaraladı. İşte bizi yönetenlerin bizden istediği tam olarak budur. Çocuğuna meyve alma, ekmeğinden aşından kes! Biz emekçiler bu hale gelmişken, istesek de vermezler gibi bir noktadan bakamayız çünkü vermek zorundalar, bizler de alana kadar mücadele etmek zorundayız.

Yasemin GÖKTAŞ
Batıkent/ANKARA

Domates, biber, patlıcan

Kadınlarla kapı önünde buluşuyoruz. Sohbetimiz ister istemez çocuklarımıza da geliyor. Okulların açılma zamanı yaklaştıkça derdimize bir dert daha ekleniyor: Bu çocukların karnı okulda nasıl doyacak?

Emine ARGÜÇ
Adana

Herkes denizlere, yaylalara giderken bunaltıcı sıcak havalarda, biz de komşularla evin kapısının önüne attığımız iskemlelerde söyleyip duruyoruz. Sohbet dönüp dolaşıp bir şekilde geçim derdimize geliyor. Kışlık biber de çocukların okulu da en ucuz şampuanın hangi marketten alınabileceği de... Kaçamadığımız tek konu.

Bu sene hiçbirimiz biber yapamadık. Salçayı kaçta alacağız bilmiyoruz, 300 liradan aşağıya mahallede satan yok. Komşu kadınlarla pazarın kapanmasına yakın, saat 4 gibi gidiyoruz pazara. O saatlerde çok daha ucuz oluyor; biraz sa-

ramış, pörsümüş de olsa 300-350 liraya bir haftalık patlıcan, soğan, patates, yarımşar kilo salatalık, domates, en ucuzundan çocuklar için meyve alıp dönüyoruz. Yollar çok sıcak olsa da onca yolu sırf biraz daha ucuz olsun diye çekiyoruz işte. Komşularla aramızda anlaşlık. Her gün hangi markette ne ucuz öğrenip bir aradayken konuşuyoruz, alacaklarımız hangisinde daha hesaplı ise gidip o marketten alışveriş yapıyoruz. Bazen acınacak halimize kakhaha atıp duruyoruz. Bizim kızlar diyor ki "Filan markette et 500, diğeri diyor ki 600 lira şuradan alalım, diğeri diyor ki 800 lira buradan alalım." Alacağımızdan değil de işte... Hem eğleniyoruz hem zamanı eyliyoruz.

Şu sıra en çok konuştuğumuz konu çocuklarımızın beslenme çantaları. Geçen sene ufak tefek koyduğumuz atıştırma

bu sene nasıl koyacağız diye kara kara düşünüp duruyoruz. Kadınlar alıyor sözü.

MİSAFİRLİKLERDE DOYAN MİNİK MİDELER

"Geçen sene kadın örgütleri, Adana Ekmek ve Gül Grubundan kadınlar çok destek oldular; okul önlerine gelerek yanımızda durdular. Bu sene de durmazlar mı Emine Bacım? Bak geçen sene yaşadıklarımı sana bir daha anlatayım: Bizimki zaten duvar işi yaptığı için yazları çalışabiliyor, kışları pek işi olmuyor, belini de incitince geçen sene hiç çalışmadı. Babamın emekli maaşı 10 bin lira, onunla 2 çocuk şu evde nasıl idare ettiğimi bir ben bir de Allah bilir. Bak şimdi, haftada bir iki defa komşular çay yapar, kahve yapar, birbirimize gideriz, çayın yanına bisküviydi, poğaçaydı ya da kuru erikti bir şeyler koyarlar. Ben her zaman karnımın tok olduğunu söyler yemem, komşular da bilirler. Birbirimize öyle yaparız ya, onu bir poşete koyar verirler, çocuklar yesin diye gönderirler. Ben onları poşete koyup çocuklara pay ederim, okulda acıkınca bunları yesinler diye. Her okulda süt, sandviç, kek verilmiyor ki. Verilmiş olsa biz niye bu kadar söylenelim? Niye kara kara düşünelim? Tabii ne kadar güzel olurdu okullarda çocuklarımıza bir süt ya da meyve suyu verilse, yanında da bir poğaçaya ya da bir küçük paket bisküvi verilse. Değmeyin keyfimize o zaman. Bazen de akrabalar bir şeyler yapıp getiriyorlar, onları buzdolabına koyuyorum bayatlamasın diye. Onları paylaşıyorum. Bazen pazardan aldığım meyvelerin iyi tarafını doğrayıp saklama kaplarına koyuyorum. İşte bu yılı bu şekilde geçirdik."

'ÇOCUKLARIMIZIN BİR ÖĞÜNÜNE Mİ BÜTÇE YOK'

"Eminem, annem adımı koyarken babam ölmüş. Hüzünlü isim Nalan'ı bulmuşlar, o günden beri geçim derdinden adım gibi yüzüm de gülmedi. Ben istiyorum ki çocuklarımı güzel yetiştireyim, güzel okullarda okutayım. En azından karınlarını iyi doyurayım, olmuyor işte. İş arıyorum, sanki devlet memuru olacağım gibi yüz tane soru soruyorlar. Ev temizliğine gideceğim, çalıştıran kral eviymiş gibi başıma diktatör kesiliyor. Hep susuyoruz. Zaten başımıza ne geldiyse hep susmaktan gelmedi mi? Biz her şeyin farkında değil miyiz? Biz bilmiyor muyuz ne oluyor ne bitiyor? İşte bu çocuklar belimizi büküyor. 3 kuruş için kimseye sesimizi çıkarmıyoruz. Şimdi senden tek isteğim var bacım. Bu sene çok zor geçecek belli ki, ne olur yanımızda olun. Hep birlikte gerekirse haykıralım, ben hep sizin yanınızda olurum. Yeter ki bu çocuklarımızın bir öğün yemek sorunu Meclise taşısın. Bu sene belli ki fakir fukaranın beli yine bükülecek. Sizler yanımızda olduğunuz müddetçe biz kendimizi güçlü hissediyoruz, daha çok önemsiyoruz. Biliyoruz ki kadın kadına güçlü olmayı sizlerden öğrendik, şimdi de bu zorluklar karşısında mücadele ediyoruz. Eylül ayında yavrularımız bizimle aynı kaderi paylaşmasın diye, çok değil ya bir öğün yemek. Yani bu bütçe dedikleri bizim çocuklarımıza bir süt bir kekle mi batacak anlayamıyoruz. Vallahi onca haber dinliyoruz milletin vergilerini ödüyorlar, elektrik borçlarını ödüyorlar, imar borçlarını ödüyorlar, vergilerini kesiyorlar, holdinglerin borcu siliniyor ve hiçbir şey olmuyor ama bizim sayıları ülkenin yüzde biri olan çocuklarımıza günlük toplam 20 liralık alışveriş çok görüyor he mi bacım? Hep birlikte duyuralım sesimizi."

'ELEKTRİK PARASI YAPTIĞIM ÜTÜYÜ KARŞILAMADI'

"İnan Emine Bacım herkese her şey anlatılmıyor. Haydi kıyafetleri, küçülenleri komşularla birbirimize veriyoruz. Bir tas yemek birbirimize diye bir şeyler ama herkesin çocuğu var, herkes çocuğuna okulda aç kalmamasın diye bir şeyler vermek istiyor. Birkaç yıl önce oya işliyordum, dantel işliyordum ama şimdi onların modası geçti diye onları yaptırılan yok. Bir ara evlerde ütü yaptım. Sonraları dediler 'Kendi evinde yap' ama elektrik parası, yaptığım ütü karşılamaları dediler. Bu ay içerisinde su faturasına 700-800 lira verdik, anlayamadık, gelen ay 150 liraydı. Seçimler anladık ki sadece işçiye emekçiye yaramıyor. Seçimden sonra her şeye yapılan zam dönüp dolaşiyor bizi vuruyor. Vallahi seçim istemez olduk. Çarşıya gitmeyeli, üst baş almayı çok zaman oldu. Cebine 150 lira koymadan dolmuşa otobüse bile binemiyorsun. Bu sıcaklarda belediyenin su parkına çocukları götürüyorum. Ama dönüşte yolda mısırdan tut dondurmaya kadar her şeyi istiyorlar. Çocuk işte anlamıyor, dondurma 30-40 lira, mısır 15 lira. Üzülmez miyim? Hem de çok..."

